

SLOVENSKI

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL „Naš tisk“ — Direktor: Rudi Janhuba — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska tiskarna „Slov. poročevalec“ — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva 5/II, telefon 23-522 do 23-524 — Oglasi oddetek: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 — Poštni predal 23 — Tekoči račun Narodne banke 601-T-153 — Mesečna naročnina 200 din

Poročevalec

RAZBURJENJE ZARADI OBJAVE JALTSKIH DOKUMENTOV

Mnenja o ameriškem koraku so močno deljena

V Londonu so sprejeli novico z nerazpoloženjem in prikritimi protesti — Mnenja so deljena tudi v Washingtonu — Ameriški korak utegne povzročiti spor med ZDA in Vel. Britanijo

Washington, 17. marca. (AP). Ameriško ministrstvo za zunanje zadeve je sinoči objavilo tajne dokumente in zapisnike s trojne konference v Jalti, ki je bila leta 1945, o kateri objavlja posameznosti o sporazumu med Churchillom in Rooseveltom ter Stalinom o sodelovanju Sovjetske zveze v vojni proti Japonski. Dokumenti so bili objavljeni kljub temu, da je britanska vlada predhodno obvestila vlado ZDA, da smatra objavljane podrobnosti o važnih mednarodnih konferencah v tako kratkem razdobju po vojni za neprimerno, ker so se med tem zgodile v vrsti dežel številne spremembe, razen tega pa bi posamezni citati in uradni dokumenti o razgovorih na Jalti utegnili povzročiti nezaželene razlage. Povrh vsega pa je mnogo udeležencev jaltske konference še živih in od glavnih treh Churchill.

Washington, 17. marca. (AP). Mnenja o primernosti objavljanja v sedanjem trenutku prav tako deljena kot drugod. Ameriški minister za zunanje zadeve John Foster Dulles je rekel danes, da pričakuje, da bo spor in razprava okrog dokumentov z Jalte trajal stoletja. Svojo izjavo je dal v odgovor na vprašanje, če sodi, da bo objava dokumentov s konference na Jalti prekinila razprave o stališčih velesil na jaltski konferenci, odklonil pa je odgovor na vprašanje, zakaj je State department prav v tem trenutku objavil dokumente. V zvezi s tem je zanimiv izpud republikanskega senatorja McCarthyja, ki je nekaj ur pred objavo dokumentov obtožil predsednika Eisenhowerja, da ni uresničil predvolilne obljube, da bodo ZDA razveljavile sporazume, dosežene na konferenci v Jalti. Dodal je še, da so objavljeni dokumenti cenzurirani in da ne nudijo popolne slike dogodkov na tih sestankih. Njegovo izjavo je dopolnil republikanski senator iz Indiane Homer Capehart, ki je dejal novinarjem, da dokumenti s konference v Jalti, ki jih je večer objavilo ameriško ministrstvo za zunanje zadeve, dokazujejo, da je predsednik Roosevelt storil »neopustljivi-

vo napako, ko je proti koncu druge svetovne vojne popuščal Sovjetski zvezi.« Po Capehartu je Roosevelt spremenil tek zgodovine in zadal Ameriki veliko škodo. Z druge strani pa je demokratski senator Humphrey dejal, da so bili dokumenti objavljeni zaradi strankarskih koristi republikancev. Senator se boji, da bi to dejanje utegnulo negativno vplivati na ameriško zunanjo politiko in je dodal, da utegne objava dokumentov z Jalte roditi nov spor med ZDA in Veliko Britanijo. Japonski zunanji minister Sigemitsu je izjavil, da Japonska ne priznava sporazumov treh velesil na Jalti, ker jih ne priznavajo niti ZDA. Utegnili, meni Sigemitsu, pa bi ti objavljani dokumenti koristili, ker bi se Japonska lahko sklicevala nanje ob svojih pogajanjih z ZSSR o vrnitvi južnega Sahalina in Kurilskih otokov Japonski. Značilno je, da demokratski senatorji in poslanci v ameriškem kongresu včeraj popoldne, ko so dobili dokumente, označene kot »zapuščeno«, niso hoteli sprejeti, češ da bi republikanci utegnili pozneje obtožiti demokrate za izdajanje tajnosti, če bi se o poročilih pojavila kakšna podrobnost v tisku. Kmalu nato pa je ministrstvo sklenilo izročiti dokumente tudi zastopnikom tiska za objavo. Britanski predsednik vlade Churchill je izjavil danes v Spodnjem domu, da je britanska vlada vendarle privolila na

zahtevo ZDA, da bi objavili dokumente s konference o Jalti. Pripomnil pa je, da je objavljene na ameriška verzija konference in da britanska vlada ne prevzema odgovornosti za točnost navedb v dokumentih. Churchill je opozoril, da je britanska vlada obvestila ZDA, da po njeni sodbi ne bi bila zaželena objava podrobnosti o važnih mednarodnih razgovorih v tako kratki dobi po samem dogajanju. Če bi kaj takega postalo praksa, bi utegnili škodovati svobodni izmenjavi mnenj na bodočih konferencah. Britanski predsednik vlade je izjavil, da bo britanska vlada, ko bo dobila polno besedilo ameriške verzije, povedala, če so potrebni kakršnikoli popravki. Pozneje bo vlada premislila, če ne bi kazalo objaviti britansko verzijo jaltskih listin.

Libanonska delegacija pri Marinku

Evropsko gospodarsko sodelovanje

Študija o izvozu elektrike iz Jugoslavije v sosednje države po zgraditvi štirih hidrocentral z mednarodno finančno pomočjo je bila na zasedanju Evropske ekonomske komisije ugodno sprejeta

Zeneva, 17. marca (Tanjug) — Študija o izvozu elektrike iz Jugoslavije in sijajne možnosti, ki se s tem nudijo, so odlična ilustracija možnosti ekonomskega sodelovanja evropskih držav, je izjavil davi predsednik odbora za električno energijo pri Evropski ekonomski komisiji Zdrženih narodov A. Russek. Govoril je na dopoldanski plenarni seji X. zasedanja Evropske ekonomske komisije, ki se je pred dvema dnevmoma začela v Zenevi. Skoro vsi delegati so v razpravi o poročilu odbora za električno energijo zelo ugodno ocenili idejo, študijo in perspektive načrta »Jugeleksporta«, katere uresničenje naj bi omogočilo izvoz električne energije iz Jugoslavije v Avstrijo, Zahodno Nemčijo in Italijo in odpravilo naraščajočo pomanjkanje elektrike v teh državah. Seja se je začela s poročilom predsednika odbora, Belgijca A. Russeka, ki je največ govoril o »Jugeleksportu«, katerega je ocenil kot zelo posrečen primer mednarodne akcije na trgu električne energije. Prav tako je očrtal prizadevanje odbora za olajšanje mednarodne krize električne energije. Opozoril je, da je odbor že lani sklenil proučiti proizvodnjo elektrike s pomočjo nuklearnih reaktorjev. Izrazil je upanje, da se bodo nekatere zadeve uredile že na mednarodni konferenci o mirolni uporabi atomske energije, ki bo letos v Zenevi.

»Uresničenje ideje integracije električnih sistemov teh evropskih držav ustreza obenem učinkoviti krepitvi ekonomskega sodelovanja in bo v korist evropskega gospodarstva sploh. Načrt »Jugeleksport« je bil omogočen zaradi obstoječih ekonomskih odnosov med štirimi državami, kakor tudi zaradi ureditve nekaterih osnovnih zadev v njihovih političnih odnosih.« Študija »Jugeleksporta« je

končna, vendar pa ta načrt še ni uresničen. Sedaj je dolžnost prizadetih vlad, da ukrepejo potrebno za uresničenje te zamisli. Kar se tiče bodočnosti, je izjavil vodja jugoslovanske delegacije, »bo najbolj praktična pot ustanovitve posebnega mednarodnega organa prizadetih držav s primernimi pooblastili. Ta organ naj bi zainteresiral na ekonomski podlagi mednarodne finančne ustanove in lokalna podjetja. Razen tega naj bi se bavili tudi s pravnimi zadevami organizacije, ki bi se pojavile v bodoči delavnosti. Ena izmed prvih nalog tega organa bi seveda bila v pridobitvi potrebnih finančnih sredstev.« Ko je nadaljeval svojo obrazložitve, je Sergej Kraigher dejal: »Treba je tudi upoštevati, da je bil načrt »Jugeleksporta« izdelan na način, ki ne zahteva, naj se vse štiri hidroelektrarne zgrade naenkrat. Nasprotno je mogoče tako s tehničnega kakor

z ekonomskega stališča dokončati ta načrt postopno.«

V zahvali sekretariatu Evropske ekonomske komisije in odboru za električno energijo za uspešno delavnost je Sergej Kraigher poudaril, da bo jugoslovanska vlada še nadalje z veliko pozornostjo spremljala delo odbora in aktivno sodelovala pri njegovih prizadevanjih.

Zadovoljstvo zaradi uspeha »Jugeleksporta« je izrazil iz optimističnih besedami tudi vodja italijanske delegacije, ki je obenem izrazil upanje, da bo ta načrt pomagal Italiji tudi k ekonomskemu zblizanju med Jugoslavijo in Italijo.

Tudi ameriški delegat je čestital sekretariatu Evropske ekonomske komisije in odboru za električno energijo k uspešni opravljenemu delu, zlasti pa k uspešno končani študiji o »Jugeleksportu«.

Seja se je nadaljevala z razpravo o delu odbora za transport in odbora za les. Na popoldanski seji so začeli razpravljati o delu odbora za premost. Tej seji prisostvujejo delegacije v polnem sestavu, skoro 100 novinarjev in veliko število občinstva, ker pričakujejo, da bo prišlo do zanimivega razpravljanja o slovitim dokumentu »Cena petroleja v Znanosti Evrope«.

Vsebina objavljenih dokumentov

Uradni naslov zbirke tajnih dokumentov je »Konferenci na Malti in v Jalti«. Mnogi republikanski pravi so že dolgo zahtevali objavo teh dokumentov, obtožujot Demokratično stranko in predsednika Roosevelta, da je s popuščanjem Sovjetski zvezi »odprl pot komunizmu v Azijo. Demokratiška stranka pa je stalno ponudila, da so Sovjetski zvezi popuščali zaradi sodelovanja v vojni proti Japonski, in to na izrecno zahtevo zavrnjenega skupnega vrhovnega štaba, da bi bila okrepljena udarna moč zaveznikov na Pacifiku.

Dokument obsegajo dva zvezka, vsaka skupaj 834 strani. Med drugim vsebujejo tudi predlog generala De Gaullea o aneksiji dela Zahodne Nemčije po francoskih četah, navset ameriškega veleposlanika na Kitajskem Hurleya o združitvi Čangkajskih in Mao Ce Tungovih sil in zapisnik o predlogu za mednarodno skrbništvo nad Korejo in Indokino. Razen zgoraj navedenega je iz objavljenih dokumentov razvidno,

da je Roosevelt predlagal med drugim v zameno za pridobitev Sovjetske zveze na račun Kitajske, da bi Velika Britanija izročila južnega Sahalina in Kurilskih otokov mednarodno pristanišče. V dokumentih je tudi govora o sestanku med Rooseveltom in Stalinom brez Churchilla, na katerem sta govorila o priključitvi južnega Sahalina in Kurilskih otokov Sovjetski zvezi, kajti Stalin je dejal, da brez tega Molotov ne bi mogel sovjetski javnosti pojasniti, zakaj ZSSR napoveduje vojno državi, s katero nima nobenih posebnih problemov.

Veliki trije so na svojem prvem sestanku obširno govorili o vojaških operacijah, o razdelitvi Nemčije, o pravici Francije do okupacijske cone in o vprašanju kontrole nad povojno Nemčijo. Roosevelt je odobral zamisel o razdelitvi Nemčije na pet ali sedem držav, medtem ko sta Stalin in Churchill imela pomisleke zaradi posledic razdelitve Nemčije.

Tržaški podjetniki napovedujejo splošno stavko

Podjetja bodo zaprta dokler italijanske oblasti ne bodo ugodile njihovim zahtevam

Trst, 17. marca. (Tanjug). Koordinacijski odbor malih in srednjih podjetij v Trstu je objavil, da bo organiziral splošno stavko svojih članov, ki bodo zaprli vse obrate in podjetja za nedoločeno čas, če italijanske oblasti ne bodo ugodile njihovim zahtevam za učinkovitejšo pomoč tržaškemu gospodarstvu. V resoluciji, ki so jo soglasno sprejeli na zasedanju odbora, ugotavljajo, da so bili vsi doseženi koraki gospodarskih organizacij in vsi pozivi, poslani oblastem, brez sledernega učinka. Najvidnejši dokaz krize je dejstvo, da se je potrošnja kruha v Trstu v zadnjih mesecih znižala za 20%.

licije med protestno stavko v terek, ki so bili zaprti vsi obrati. Policija je med stavko aretirala pet fantov kurirjev stavkovnega odbora. Priprla je tudi predsednika združenja malih trgovcev, ko se je napolnil na kvesturo, da bi posredoval za aretirane. Na zasedanju so ugotovili, da so policaji prihajali v obrate, ki so jih hoteli lastniki zapreti, in jih z grožnjami prisilili, da se niso udeležili stavke.

Zasedanje plenuma CK Zveze komunistov Slovenije

Na plenarni seji CK CK Slovenije, ki je bila včeraj ob 9. uri v Klubu poslancev v Ljubljani, so razpravljali o aktualnih nalogah Zveze komunistov in njenih članov. V daljši razpravi je bila potrđana nujnost stalne skrbi organizacij Zveze komunistov za idejno enotnost komunistov, če naj odigrajo svojo vlogo v socialističnem družbenem razvoju. Tako idejna enotnost borec za socializem je posebno nujno potrebna v času, ko razvijamo vse polnejše oblike družbenega upravljanja. Potreba po večjem poznavanju dejstev iz našega notranjega razvoja, stalnega

Danes je jugoslovanski generalni konzul v Trstu Mitja Vošnjak obiskal generalnega komisarja italijanske vlade za Trst in okolice prefekta Palamaro. V polgoduro uro trajajočem razgovoru sta proučila več praznih problemov.

študija marksistične teorije in aktivnih naporov za uveljavljanje socialističnih principov v praksi in vsakdanjem boju za zavest množice, je bila razpravljana posebno v zvezi s tekočo gospodarsko problematiko: o družbenim planom Jugoslavije, ob uvajanju novega sistema nagrajevanja, dalje ob raznih vprašanjih o organiziranju komun in slično. CK CK Slovenije posebnih sklepov na plenarnem zasedanju ni sprejel, pozval pa je vse organizacije Zveze komunistov in člane Zveze komunistov k večji aktivnosti v političnem in ideološkem delu.

Vsi delegati, razen sovjetskega, so zatem poudarili svoje zadovoljstvo zaradi uspeha ideje »Jugeleksporta«. Belgijski delegat, ki se je zavzel za racionalno izkoriščanje tradicionalnih virov elektrike, je pripomnil, da je načrt »Jugeleksporta« zelo dober primer za obvladavanje problemov električne energije po svetu, ki se industrializira v povsečani meri.

Avstrijski delegat je izjavil, da je njegova vlada zelo zadovoljna s študijo »Jugeleksporta«. — Ta študija, pri kateri so sodelovali tudi avstrijski strokovnjaki, kakor tudi podpis sporazuma o režimu na reki Donavi, ki sta ga podpisali Jugoslavija in Avstrija lani v Zenevi, sta sijajna primera mednarodnega sodelovanja, je naglašal avstrijski delegat.

S posebno pozornostjo je bil sprejet govor vodje jugoslovanske delegacije Sergeja Kraigherja, zastopnika države, na katere področju naj bi se urednišči načrt »Jugeleksporta«. »Znano je,« je dejal, »da je konča: študija o možnosti izvoza elektrike iz Jugoslavije. Skupina »Jugeleksporta«, sestavljena iz vladnih strokovnjakov Avstrije, Zah. Nemčije, Italije in Jugoslavije je končala svojo nalogo z uspehom. Njihovo poročilo je odbor sprejel. Sodelovanje strokovnjakov štirih držav pomeni zelo pozitivno dejstvo. Treba se je spomniti, da študija podrobno proučuje možnosti integraci-

Pomemben posvet elektro-gospodarskih strokovnjakov

Aluminij bo nadomestil baker — Pri gradnji daljnovodov bo bakreno žico zamenjala aluminijasta, kar pomeni hkrati velik prihranek električne energije

Maribor, 17. marca. Na pobudo Zveznega zavoda za gospodarsko planiranje FLRJ so se 16. in 17. t. m. zbrali v Mariboru strokovnjaki za električno gospodarstvo iz vse države, da bi proučili možnost čim solidnejše in cenejše zgraditve našega električnega omrežja. Uspehi pri gradnji hidrocentral nam že omogočajo najširšo elektrifikacijo vse države, za kar so sedaj predvsem potrebni daljnovodi, ki bi mogli napeljati električno povodtja, kjer je še nimamo in kjer je najbolj potrebna. Gradnja daljnovodov zahteva zato skrbno proučitev tako glede tras kakor glede načina graditve. Doselej smo pri nas gradili daljnovode iz bakrene žice. Baker pa je zelo dragocena kovina ne le zato, ker je po njem veliko povpraševanje in pomeni za nas enega izmed najrentabilnejših izvoznih predmetov, marveč tudi zaradi visoke cene, kar seveda vpliva tudi na gradnjo daljnovodov.

Naš priznani strokovnjak dr. inž. Milan Vidmar, direktor Inštituta za elektrogospodarstvo LR Slovenije, se že dolgo ukvarja s tem problemom in je na tem področju s svojimi strokovnimi nasveti in dognanji že precej pomagal. Za delj časa se ukvarja z uporabo aluminija v elektrogospodarstvu, ki naj nadomesti dragoceni baker. Izvedeni poizkusi so to potrdili. Zato je bilo sedaj sklicano to posvetovanje, da bi se tudi v praksi uvedla uporaba alu-

minija, tembolj, ker že izdelujemo zadostne količine aluminija v Kidričevem.

Na posvetovanju so bili navzoči med drugim predstavniki Zveznega zavoda za planiranje dr. Alojzij Dular, direktor Inštituta za elektrogospodarstvo Slovenije univ. profesor dr. inž. Milan Vidmar, zastopnik Tehnične visoke šole univ. profesor dr. inž. Dušan Avsec, zastopniki elektrogospodarskih skupnosti iz vseh republik, zastopnik tovarne aluminija v Kidričevem in zastopnik tovarne »Impol« iz Slovenske Bisrice.

V uvodnem poročilu je direktor Elektrogospodarske skupnosti LR Slovenije inž. Vekoslav Korošec poudaril pomen konference in povedal, da na mariborskem področju že uporabljajo jeklo-aluminij za omrežja visoke in nizke napetosti. Uporaba 3500 ton bakra pa dokazuje, da se še vedno uporabljajo velike količine dragocene bakra. Drugeje v svetu so že začeli uporabljati aluminijaste vodnike z jekleno dušo, pri nas pa smo šli še naprej. Po zamisli inž. dr. Vidmarja je gradimo prvi daljnovod iz čiste aluminija na progi Pekre—Kidričev. Univ. profesor dr. inž. Milan Vidmar je nato v obširnem predavanju obrazložil svojo zamisel uporabe vodnikov iz čiste aluminija brez uporabe jeklene duše. Po njegovem mnenju je uporaba čiste aluminija pri gradnji daljnovodov gospodarsko bolj utemeljena kakor pa uporaba bakra. Za daljnovode v bodoče

V prihodnjih letih bomo v naši državi zgradili okoli 10.000 km daljnovodov, kar bo stalo okoli 100 milijard dinarjev. Z uporabo aluminija namesto bakra pa bo dosežen znaten prihranek, ki gre v stotine milijonov. Poizkusi daljnovodu znašal prihranek okoli 140 milijonov din. 760 kilovatom, vsak instaliranji kilovatom pa stane v elektrarni okoli 200.000 din. Tako bo samo pri tem daljnovodu znašal prihranek okoli 1.400 milijonov din. Električno energijo, ki bi šla sicer v izgubo, bomo vrhu tega lahko koristno uporabili za nova instalacije. Ob koncu koncev pa pomeni to tudi pocenitev električne energije, kar je za naše gospodarstvo prav tako važno.

Po končanem posvetovanju so si zbrani strokovnjaki ogledali daljnovod Pekre—Kidričev, tovarno »Impol«, ki izdeluje elekteno aluminijasto žico za daljnovode in tovarno aluminija v Kidričevem.

VREME

Napoved za petek: Pretežno oblačno, vmes nekaj padavin, ki bodo v severni in osrednji Sloveniji deloma tudi snežne. Temperatura se bo znižala. Pozneje v severni Sloveniji krajevne razjasnitve.

5 SEJE GLAVNEGA ODBORA ZVEZE ŽENSKIH DRUŠTEV

Problemi žena so problemi nas vseh

Dne 16. tega meseca je bila seja Glavnega odbora Zveze ženskih društev Slovenije, ki so se je udeležile tudi predstavnice okrajnih ženskih društev. Med drugimi so navzoče razpravljale o pripravah za občni zbor Zveze ženskih društev. Med drugim so navzoče van na občne zbornice okrajnih društev. Predsednica Glavnega odbora Zveze, Angela Ocepkovala je dejala v svojem poročilu, da morajo razne probleme naša žena reševati ne samo ženska društva, temveč tudi Socialistična zveza, Zveza komunizma in druge družbene organizacije. Ženska društva morajo s problemi, ki se pojavljajo seznanjati, skopnost, a istočasno tudi dati predloge za njihovo reševanje. Skrb ženskih društev naj bo tudi skrb za uveljavljanje pravic žena.

namreč na delo, dežji dom pa odprejo šele ob 6. uri. Kam naj ponese taka delavka, mati svojega malčka, ki je še ves dreman in bi še tako neznanosko rad spal? V Celju tega problema res ne morejo rešiti ali pa ga rešiti še nihče ni skušal? Tudi z gospodinjstkim birojem niso v Celju zadovoljne. Pomotnici, ki pride na dom je treba za 1 uro dela odšteti kar 34 din, delavke pa pravijo, da same zaslužijo le 30 din in zato se biroja, ki zahteva za svoje usluge tako visoko odškodnino tudi ne morejo posluževati.

Žene so na splošno z vsakdanjim delom preobremenjene in

bo treba storiti vse, da se jih vsaj deloma razbremeni. Tudi vprašanje prehrane bo treba skupno s političnimi in društvenimi organizacijami ter institucijami rešiti. Zato je dal Glavni odbor Zveze ženskih društev predlog, naj bi z vsemi organizacijami izdelali do občnega zbora v jeseni izčrpen referat o tem vprašanju, ki bi obenem tudi nakazal smer izboljšanja.

Tovarišica Mira Tomšičeva je dejala, naj bi pri tem ločili tiste probleme, ki zahtevajo več časa in tiste, ki jih lahko že sproti rešujemo. Zato pa bi poskrbeli razni tečajni in društveni ljudje, ki je že do-

slejo dosegle v tej smeri lepe uspehe. Na raznih tečajih in seminarjih, ki smo jih omenili že zgoraj so žene marsikaj pridobile. V bodoče bo pa treba poskrbeti še za ustanavljanje obratnih menz in menz, ki bi pripravljale hrano tudi za dom (da bi jo žene lahko nosile družini), tiste pa, ki tu pripravljajo hrano bi poučili, kakšna naj bo hrana, da bo dobra, okusna in da bo obenem vsebovala čimveč hranilnih snovi.

Tu bi imel vlogo Zavod za napredek gospodinjstva, ki bi s poučevanjem hrane lahko svetloval raznim tečajem, kakšno hrano naj pripravljajo.

Še precej nejasnosti

S konference industrijskih in trgovskih podjetij Ljubljane in okolice

Ljubljana, 17. marca. — V prostorih kina »Komune« je bila danes konferenca zastopnikov industrijskih in trgovskih podjetij mesta Ljubljane ter okolice, na kateri so obravnavali tarifno problematiko. Na začetku je član republiške komisije za plače tov. Cerne govoril o splošnih elementih novega plačnega sistema. Zatem se je začela živahna razprava, v kateri so posebej predvsem zastopniki trgovskih podjetij.

Vsa delovna sila v trgovini je uvrščena na podlagi kvalifikacijskega sestava v štiri kategorije. Pri teh kategorijah je upoštevan primeren razpon plač od nekvalificirane pa do visokokvalificirane delovne sile. Veliko zmešnjav je nastalo pri tem, ko so nekatera mesta poslovodij, ki so bila po stari kategorizaciji v II. kategoriji, po novem vključili v prvo kategorijo. S tako prekvalifikacijo so seveda obrnili plačni sklad, ki bi tako presegel lanskoletno višino. Ko so nekateri zahtevali, naj bi izplačevanje nadur dovoljevali tudi v trgovini, je tov. Cerne pojasnil, da bodo tudi v trgovini, in sicer v bremenih materialnih stroških, smeli plačevati nadure, kadar bodo te res potrebne in jih bo odobril direktor podjetja.

Tako trgovski kot administrativni kader prispevata k uspehu celotnega podjetja, zato morajo celotna načela nagrajevanja veljati tako kot za enega kot za drugega. Govorili so tudi o trgovskih podjetjih, ki so lani znatno presegala dovoljeni obratniški sklad plač, ter o tem, da bi bilo enaka delovna mesta potrebno tudi enako kvalificirati. Slišati je bilo zahteve, naj bi vse napake, ki so bile ter obstojajo še danes, odpravili nov plačni sistem.

Docela upravičena zahtevali Napeke bo vsakokrat treba odpraviti, nikakor pa se ne da storiti vsega naenkrat. Če bi se to dalo, bi tudi komisije za plače — ki so stalen organ — pitec, ko bodo pravilniki sestavljeni, lahko prenehale z delom.

Nekateri udeleženci prav gotovo niso razumeli namena današnje konference. Namesto da bi ob iznašanju napačnih pomankljivosti skušali nakazati njihove rešitve, da bi tako napačne čimprej odpravili, so pa menda le pričakovali, da jim ne bodo nekdaj vse probleme že rešene serviral. Kako zelo se nekateri zanimajo za vprašanja plačnega sistema, pokaže dejstvo, da so že pred koncem konference zapustili dvorano.

Poleg tega je zvezni izvršni svet sprejel predlog o delu arbitražnih komisij pri odpravi tarifnih pravilnikov gospodarskih organizacij.

Novi predpisi v plačnem sistemu v gospodarstvu

Beograd, 17. marca. (Tanjug) Zvezni izvršni svet je sprejel več sklepov, ki se tičejo izvajanja uredbe o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij. Tako je izpremenjena prejšnja odredba o načinu določanja tarifnih postavk v tarifnih pravilnikih za leto 1955 v odstavku, ki se tiče izdatkov za dnevnice in terenske dohlade. Po izpremembi se od določenega zneska, ki se dobi po obratniških plačah iz leta 1954, ne bodo odbijali izdatki za dnevnice in terenske dohlade v znesku do 3 oziroma 6 odstotkov, kakor je bilo prej določeno.

Sprejet je bil tudi sklep o pogojih, po katerih naj se plače za prekuršno delo in delo ob državnih in narodnih praznikih izločijo iz skupnega dohodka gospodarskih organizacij pred ugotovitvijo dobička. Na-

men tega sklepa je v tem, da v bodoče za plačevanje nadurnega dela ne bo več potrebna odobritev pristojnega ljudskega odbora, temveč bo zadostoval samo nalog direktorja gospodarske organizacije. Kar se tiče uslužbencev gospodarskih organizacij, se plače za njihovo nadurno delo in delo ob državnih in narodnih praznikih ne morejo v nobenem primeru odbijati od skupnega dohodka gospodarske organizacije pred ugotovitvijo dobička. V kolikor obstoji upravičena potreba nadurnega dela uslužbencev, se more po tem predpisu urediti ta zadeva s sistemom nagrad.

Poleg tega je zvezni izvršni svet sprejel predlog o delu arbitražnih komisij pri odpravi tarifnih pravilnikov gospodarskih organizacij.

Napredek poštne službe v Ljubljani

Ljubljana, 17. marca. Danes se je začelo 4. zasedanje delavskega sveta podjetja za službo PTT v Ljubljani. Na dnevnem redu je bil plan razvoja sredstev PTT in prometa v letošnjem letu in obratno podjetje za preteklo leto. V preteklem letu je podjetje doseglo pomembne uspehe z boljšo organizacijo službe PTT, kar se je videlo tudi na kvaliteti uslug in donoskih podjetja. Velik uspeh je bil vsakekor dosežen z avtomatizacijo telefonskega prometa, saj je danes v Sloveniji 12.700 telefonskih naročnikov. Na 100 prebivalcev pride 0,8 telefonskih aparatov, medtem ko jih je bilo lani 0,7. Povprečje v FLRJ je 0,5, v Italiji je bilo 1, 1953 to razmerje 2,2, v Nemčiji 5,6, v Avstriji 3,8, Švici 13, na Švedskem 25 in v ZDA 29. V mestih je razmerje takole: v Ljubljani 2,5, v Mariboru 1,8, Beogradu 4, na Dunaju 14, v Parizu 23, Bernu 45, Washingtonu 64 telefonskih aparatov na 100 prebivalcev. Potrebe po telefonskih priključkih stalno naraščajo, kapacitete vseh večjih telefonskih mrež pa so izčrpane. Posebno kritično je stanje v Ljubljani in Mariboru ter v nekaterih industrijskih središčih. Kvaliteta medkrajnih telefonskih razgovorov se je zboljšala, ker so bile popravljene nove modernije naprave, tako da so vsa industrijska in upravna središča direktno povezana, vendar v kratkem te kapacitete ne bodo več zadale. Z uvedbo lastnih avtomobilskih prog so se zboljšale tudi poštne zveze.

Plan za leto 1955 določa obširno delo v nadaljnem razvoju službe PTT, ekonomičnejše in boljše opravljanje uslug in vzgojo strokovnega kadra.

Obširno in izčrpano poročilo direktorja podjetja, tov. Jožeta Grbca je sprožilo živahno razpravo, ki je pokazala, da so se člani delavskega sveta živeli v naloge oblasti proizvajalca ne more obdržati ob nadaljnjem obstoju njegovega družbenega hlapčevstva. Zato bi morala služiti Komuna kot vzvod za zrušitev ekonomske osnov, na katerih sloni obstoj razredov in s tem tudi razredno gospodarstvo. Ko se delo nekoč osvobodi, bi postal sleherni človek delavec in proizvajalno delo ne bo več razredna lastnost... Komuna, vpijejo, hoče odpraviti lastnino, osnovno vse civilizacije! Da, gospodje, Komuna je hotela odpraviti tisto razredno lastnino, ki spreminja delo množic v bogastvo pešice. Nameravala je razlastiti razlaševalca. Hotela je urediti individualno lastnino s tem, da bi spremenila proizvodna sredstva, zemljo in kapital, ki sta sedaj predvsem sredstva za zasluževanje in izkoriščanje, v navadno orodje svobodnega in združenega dela... Toda to je komunizem, »nemogoči komunizem! Tisti ljudje iz vladajočih razredov, ki so dovolj razumni, da sprevidijo, da današnji sistem ne more biti trajen — in teh je mnogo — so se proglasili za vsiljive in gobezdavne apostole združne proizvodnje. Toda, če naj ta združna

Slovenija Putnik v novih prostorih

Ljubljana, 17. marca. Danes ob 17. je direktor ljubljanskega Putnika Cene Iskra ob prisotnosti predstavnikov naše oblasti, Turistične zbornice in drugih odprl nove moderne uredne prostore, ki so namenjeni za poslovanje naše najstarejše turistične organizacije. Novourejeni prostori so izredno okusno opremljeni. Adaptacija bivše lekarne na Tišovi cesti je izvedel inž. Fürst. Po kratki zakuski, ki je bila prirejena za povablence, so si gostje ogledali novourejene prostore in moderno Putnikovo garažo.

Koncert slovenskih in celjskih narodnih pesmi

Koper, 17. marca. Radio Koper priredi v soboto, 26. t. m. v Koperu svojo četno javno radijsko revijo slovenskih in celjskih narodnih pesmi. Sodelovala bosta slovenski instrumentarni kvartet s solistom Franceom Koenom in Dano Filipčičev ter skupina Dalmatincev iz Zagreba s solisti Nedeljko Nežić, Petrom Kraljičem in Borisem Nikolčičem. V nedeljo, 27. t. m. bodo isti koncert ponovili v Bujah.

Kongres gasilskih organizacij

Zagreb, 17. marca. Tanjug. Zastopniki približno 20 držav Evrope in drugih kontinentov se bodo ob koncu avgusta udeležili v Zagrebu kongresa stalnega sveta Mednarodne gasilske organizacije, ki ga bo pripravila Gasilska zveza Jugoslavije.

Posvetovanje v Zvezi trgovinskih zbornic

Kako preprečiti stalno naraščanje cen živine, mesa in drugih kmetijskih proizvodov

Beograd, 17. marca. (Tanjug) Po najnovejših predpisih zveznega izvršnega sveta bodo morali v bodoče ljudski odbori in druge politično-teritorialne enote in gospodarske organizacije deponirati pri banki del svojih prostih sredstev kot kritje za kredite, ki bodo odobreni podjetjem in drugim koristnikom na osnovi njihovega jamstva. Razen tega bodo gospodarske organizacije dolžne deponirati pri banki garancijski znesek za kredite za dopolnilna obratna sredstva. Tisti, ki bo dal jamstvo, ne bo mogel razpolagati z deponiranim zneskom, vse dokler ne bo pokrtil kredit, za katerega je bilo dano jamstvo. Če bi se zgodilo, da kredit ne bo vrnjen v roku, bo banka uporabila garancijski znesek za plačilo kredita.

stalo vodi računa o odnosu izvoza do potreb domačega tržišča. Zadnjih pet mesecev izvoz mesa stalno pada in sicer v takem razmerju, da ne more priti do kakih pretrosov na domačem tržišču. Vendarle pa je preveč izvoznih podjetij za meso in živino, teh podjetij je 57, zadostovalo pa bi jih 20 do 25.

Na sestanku so nato sklenili, da naj se tudi letos nadaljuje s dogovarjanjem najvišjih odprtih cen in naj bo to dogovarjanje obvezno za vsa podjetja v državi. Republiške trgovinske zbornice se bodo do 25. tega meseca dogovorile o najvišjih odkupnih cenah in bodo svoj predlog dostavile Zvezi trgovinskih zbornic Do 28. t. m. bo v Zvezi sestanek, kjer bodo te cene vskladili, da bodo čim manjše razlike med posameznimi republikami. Proti kršiteljem dogovorov pa naj

se podvzamemo še ostreje omejitve kreditov kakor lani in drugi ukrepi. Na sestanku so tudi predlagali naj bi se čimprej izdelalo predpise, ki bi uredili promet s kmetijsko-prehrabeniimi proizvodi.

Delo pri regulaciji celjskega ovinka Savinje bodo nadaljevali

Celje, 17. marca. Pod vodstvom ljudskega poslance Andreja Svetka je bila večeraj v Celju konferenca koordinacijskega odbora za regulacijo Savinje in urejanje celjskega železniškega vozlišča. Na konferenci so predvsem razpravljali o predvideni prekritivni del pri urejanju železniškega vozlišča ter o pomanjkanju kreditov za regulacijo sploh. V tej zvezi je tov. Jerman dejal, da sta se okrajni in mestni ljudski odbor odločila nadaljevati začeta regulacijska dela ne glede na to, ali bo železnica uspešno z deli nadaljevali, ali ne. Pri tem je dejal: »Mi bomo vztrajali pri nadaljevanju regulacijskih del. Če bi šlo za katerikoli drug objekt, bi z nadaljevanjem del počakali, toda pri tej vodi se ne moremo igrati. Naši ljudje imajo zadnje poplave v preveč gremem spominu. Zato bomo vztrajali pri nadaljevanju regulacije.« V nadaljevanju je tov. Jerman še dodal, da bo stala ljudska odbora zagotovila denarna sredstva iz lokalnih virov, na vsak način pa ne iz proračunskih sredstev.

V razpravi je tov. Lepin omenil, da železniško transportno podjetje v Ljubljani nima lastnih sredstev, da pa je pripravljeno najeti kredit, kjer koli bi to bilo mogoče.

Jubilejna kmetijska razstava

Skopje, 17. marca. (Tanjug) V okviru proslave 10-letnice osvoboditve bodo v Skopju odprli tudi veliko jubilejno kmetijsko razstavo. Na razstavi bodo zastopane tudi vse tovarne kmetijskih strojev v državi, kakor tudi industrija za predelavo kmetijskih pridelkov Makedonije.

Važne spremembe v sistemu kratkoročnega kreditiranja

Beograd, 17. marca. (Tanjug) Po najnovejših predpisih zveznega izvršnega sveta bodo morali v bodoče ljudski odbori in druge politično-teritorialne enote in gospodarske organizacije deponirati pri banki del svojih prostih sredstev kot kritje za kredite, ki bodo odobreni podjetjem in drugim koristnikom na osnovi njihovega jamstva. Razen tega bodo gospodarske organizacije dolžne deponirati pri banki garancijski znesek za kredite za dopolnilna obratna sredstva. Tisti, ki bo dal jamstvo, ne bo mogel razpolagati z deponiranim zneskom, vse dokler ne bo pokrtil kredit, za katerega je bilo dano jamstvo. Če bi se zgodilo, da kredit ne bo vrnjen v roku, bo banka uporabila garancijski znesek za plačilo kredita.

ukrep predstavljal zavoro za dosedanje tendence iskanja kreditov v prevelikih vsotah in zelo hitrega dajanja garancij od strani ljudskih odborov. Sodelovanje tistih, ki bodo nudili jamstvo, bo predstavljalo določeno ekonomsko zajezitev za prekomerno povpraševanje po kreditih. Veliki krediti, za katere so dali jamstvo ljudski odbori, so omogočali posameznim podjetjem, da so za določen čas zadrževala blago od prodaje in da so kopčila nepotrebne zaloge surovin. Z ustvarjanjem umetnega pomanjkanja posameznega blaga ali surovin so tako podjetja in ljudski odbori lahko dvigali cene.

Ker so bili že sprejeti državni plani, je zvezni izvršni svet za letos predpisal poseben režim in določil razmeroma nizke odstotke garancijskega zneska.

stati poljskih čuvarjev, zadržanih in prefektov, namesto duhovna, ki ga poneumlja, bi postavila učitelja, da ga izobražuje. In francoski kmet je predvsem dober računar. Spoznal bi, kako izredno pametno je, da plačo za duhovnika ne izlerjuje davkar, temveč da prideka iz prostovoljnih prispevkov, katerih višina je odvisna od stopnje poštenosti v župniji. To so bile tiste velike neposredne dobrine, ki so jih kmetije lahko pričakovali od Komune in samo od Komune... Veliko socialno dejanje Komune je bilo njeno lastno delovno življenje. Njeni posebni ukrepi so mogli nakazati samo smer, po kateri se ravna ljudska vlada po volji ljudstva. Sem sodijo odprava nočnega dela pokovskih pomočnikov prepoved znanja delavskih mezd, z nalaganjem denarnih kazni z vsemi mogočimi pretevezami — kar je postala običajna praksa delodajalcev, pri čemer je bil delodajalec, sodnik in izvrševalec v eni osebi, in vrh vsega je pospravil seveda tudi denar v svoj žep. Druga podobna naredba je bila odločba o izročitvi vseh zaprtih delavnic in tovarn delavskim organizacijam, ne glede na to ali je prizadeti kapitalist pobegnil, ali pa je sam ustavil delo, in o odškodnini za te tovarne. Vse te naredbe so določale tudi kazni, ki bi zadele tistega, ki bi jih prekršil...

Pariška komuna

Proletariat je v osrčju Evrope prvič v zgodovini človeštva, čeprav samo za dva meseca, vzela politično oblast in lasno usodo v svoje roke. Takrat se ni imel svoje revolucionarne stranke — v tem je »nesrečna komuna«. Marxova misel, da mora proletariati ne samo »svotiti ampak tudi razbiti buržoazni državni stroj, ma svoj vir v prvem požisku pariških komunarjev. To je najpomembnejši prispevek k marksistični teoriji o državi in revoluciji. Prva Internacionala, katere duša sta bila Marx in Engels, je izkušnje herojskih pariških komunarjev vnesla v svoj program.

18. marca 1871 zjutraj je zbudil Pariz gromoviti klic: »Naj živi Komuna! Kaj je Komuna, ta sfiga, ki tako izdvo preizkuša buržujsko pamet? »Proletariat Pariza, — je pisal v svojem manifestu z dne 18. marca Centralni komite, — »so sredi porazov in izdaje vladajočih razredov domneli, da je prišla ura, ko morajo rešiti položaj s tem, da vzamejo v svoje roke vodstvo javnih zadev... Domneli so, da je njihova najvišja dolžnost in njihova absolutna pravica, postati gospodar svoje usode in vzeti oblast v svoje roke.« Toda delavski razred ne more kratko malo prevzeti gotovega državnega stroja in ga spraviti v tek za svoje lastne name-ne.

Centralizirana državna oblast s svojimi povsod prisutočnimi organi — redno vojsko, policijo, uradništvom, duhovščino, sodniki, z organi, ki so bili načrtno ustvarjeni s sistematično in hierarhično delitvijo dela — izvira iz časov absolutne monarhije, ko je kot orodje služila nastajajoči buržoazni družbi v njenih bojih proti fevdalizmu. In v isti meri, kakor je napredek moderne industrije razvijal, razširjal in poglobljal razredno nasprotje med kapitalom in delom, je dobivala državna oblast čedalje bolj značaj javne sile za zatiranje delavskega razreda, značaj a-

parata razrednega gospodarstva. Po vsaki revoluciji, ki pomeni v razrednem boju korak naprej, stopa v ospredje čedalje bolj očitno povsem zatirani značaj državne oblasti.

Komuna je bila sestavljena iz mestnih svetnikov, ki so bili izvoljeni na osnovi splošne volilne pravice v raznih okrajih Pariza. Bili so odgovorni in vsak čas jih je bilo mogoče odstaviti. V večini so bili seveda delavci ali priznani zastopniki delavskega razreda. Komuna ni smela biti parlamentarna, marveč delovno telo, izvršilno in zakonodajno hkrati. Policiji, ki je bila dotlej orodje osrednje vlade, so odvzeli neutegoma vse politične funkcije in jo spremenili v odgovorno in vsak čas odstavljivo orodje Komune. Prav tako so storili z uradniki vseh drugih upravnih področij. Vsi s članj Komune vred so morali opravljati javno službo za delavsko mezdo. Posebne pravice in reprezentacijski izdatki visokih državnih dostojanstvenikov so izginili s temi dostojanstveniki vred. Javne službe so prenehale biti zasebna lastnina pomagati osrednje vlade. Ne samo mesta in uprava, temveč tudi vsa iniciativa, ki je pripadala dolejši državi, je prešla v roke Komune.

Brez ko je Komuna odpravila redno vojsko in policijo, ti orodji materialne moči stare osrednje vlade, je takoj začela razbi-

... Komuna si resnično nikoli ni lastila pravice do nezmožljivosti kar so delave vse stare vlade brez izjeme. Objavljal je vse, kar se je na njenih sejah govorilo in sklepal, poročala o vseh svoji dejanjih in seznanjala javnost z vsemi svojimi nepopolnostmi. (Odlomki iz Marxovega dela »Državljanska vojna v Franciji«, izdanega v Londonu 30. maja 1871).

Poslednji trenutki komune — Prodor komunarjev na pokopališče Ob 1. maju pariški delavci ta kraj prekrivajo z rdečimi zastavami in poslajo s pomladanskim svetjem

od srede na četrtak

PO IZKLJUČITVI VODJE LEVEGA KRILA

Bevan bo ostal zvest laburistični stranki

Sklep o izključitvi je parlamentarna skupina sprejela z razmeroma majhno večino — Bevan bo govoril podrobneje o svojem stališču v soboto — Na Kitajsko pojde nova britanska poslovna delegacija

London, 17. marca (Tanjug) Na večerajšnji seji laburistične parlamentarne skupine, ki ji je predsedoval Attlee, so objavili kratko uradno sporočilo o izključitvi Aneurina Bevana. V sporočilu je rečeno, da so proučili priporočila parlamentarne odbora glede izključitve Bevana iz skupine, in da je bil odklonjen amand-

ma narodnega poslanca Freda Leea. V amandmaju je bilo navedeno, da parlamentarna skupina obžaluje, ker Bevan ni spoštoval avtoritete stranke, obsoja to ravnanje iz pozicije britanske laburistične gibanje, naj se združi okrog svojega vodje v skupnih naporih, da osvobodijo državo sedanje konservativne vlade.

Ta amandma je bi zavrnjen s 138 glasovi proti 126. Priporočilo o izključitvi Bevana iz laburistične parlamentarne skupine pa je bilo sprejeto z večino glasov proti 112. Poročilo dodaja na koncu, da je odbora predlagal Attlee in da priporočilo parlamentarne je tudi Bevan sodeloval v debati.

Zvedelo se je, da je vodja stranke Attlee na seji svlade v senci govoril skoraj pol ure. Med poslanci, ki so se zlasti spravili na Bevanovo dejavnost, omenjajo bivšega laburističnega ministra Georgea Arowna, kompromisni pred-

log, ki ga je predložil Fred Lee, pa je podprl Maurice Edelman. Bevan je govoril samo deset minut. Po zanesljivih vesteh je izjavil, da v primeru izključitve iz laburistične parlamentarne skupine ne bo ustanovil separatistične frakcije, pač pa bo ostal zvest laburističnemu gibanju. Izrazil je pokorščino Clementu Attleju kot voditelju stranke in pripomnil, da so bila povod za njegovo delovanje politična, ne pa osebna nasprotja.

Aneurin Bevan je izjavil po sestanku, da bo svoje stališče izrazil v govoru, ki ga bo imel v soboto v svoji volilni enoti vz Tregedaru.

Na povabilo Kitajske nacionalne korporacije za zunanjo trgovino bo 30. marca prispela v Peking nova skupina britanskih poslovnih ljudi. Obisk bo trajal dva do tri tedne. Razen nekaterih trgovinskih amandmajev bodo določili tudi program za bivanje novih skupin iz britanskih poslovnih krogov.

Novembra lani, ko se je mudila v Pekingu skupina britanskih gospodarskih strokovnjakov, so sklenili trgovskih pogodb za okrog 4 milijone funtov šterlingov.

NOVICE V SLIKI

Britanski atomski strokovnjak, po rodu Italijan Bruno Pontecorvo, se je širi leta po skrivnostnem begu javil iz Moskve, kjer menda dela pri raziskovanjih za uporabo atomske energije v mirolnihne cilje. Njegovo izjavo, s katero se je opredelil za umišenje atomskega orožja, so objavili skoraj hkrati s sovjetskimi predlogom komisiji za razorožitev OZN, ki zaseda v Londonu. (Na sliki profesor Bruno Pontecorvo na sprejemu po Gorkijevi cesti v Moskvi.)

DELO OZN

Burns bo poročal o vseh dosedanjih dogodkih

— in predlagal povečano nadzorstvo na izraelskih mejah — Žene ne bodo razpravljale o razorožitvi

New York, 17. marca (AFP) Varnostni svet bo danes popoldne poslušal poročilo sefa komisije OZN za premirje v Palestini generala Burnsa o izraelsko-egiptovskem sporu.

Burns ne bo povedal samo svojih ugotovitev o incidentu pri Gazi, pač pa bo podal poročilo tudi o drugih obmejnih izgredivih med Egiptom in Izraelom. Verjetno bo ponovil svoj predlog iz meseca novembra, naj bi povečali nadzorstvo nad mejami s pomočjo mešanih patrolj in utrjenih položajev ob demarkacijski črti.

Lufti, Izraelski delegat Aba Aban bo branil stališče svoje države v tem sporu. Računajo, da bo Varnostni svet po poročilih generala Burnsa in zastopnikov prizadetih strani odložil zasedanje do prihodnje nedelje.

Zastopniki zahodnih sil v Varnostnem svetu se stalno posvetujejo s predsednikom sveta turškim delegatom Selimom Sarperjem, Eden izmed mogočih ukrepov, ki ga nameravajo izvesti, bi bil predlog resolucije, v kateri bi Varnostni svet potrdil obsodbo, ki jo je izrekla proti Izraelu mešana komisija za premirje glede

dogodka pri Gazi, in v kateri le-ta priporoča povečanje nadzorstvenega aparata na demarkacijski črti med Izraelom in Egiptom.

Komisija OZN za pravice žensk je sinoči zavrnila predlog sovjetske delegacije, naj bi vzela v pretres problem razorožitve v svetu. Proti predlogu je glasovalo 12 delegacij, tri delegacije so bile za predlog, zastopniki dveh držav (Jugoslavije in Indonezije) pa so se glasovanja vzdržali.

Obiski Franca Leskoška na Dunaju

Dunaj, 17. marca. Član zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek je v spremstvu jugoslovanskega poslanika na Dunaju Vučiniča obiskal dopoldne kancelarja Raaba in podkancelarja Scherfa. Zatem je obiskal ministra za zunanje zadeve Fieglja in ministra za promet in podzračna potovanja Waldbrunnnerja.

Minister za zunanje zadeve Leopold Fiegl je priredil danes v paradi Palaviccini slavnostni obed v počastitev člana zveznega izvršnega sveta Franca Leskoška. Obeda so se udeležili tudi jugoslovanski poslanik Dragomir Vučinič, sekretar v avstrijskem ministertvu za zunanje zadeve Bruno Kraisky ter večje število zastopnikov političnega in gospodarskega življenja.

Dopolnjena in popravljena dela Marxa in Engelsa

Moskva, 17. marca (Tanjug) V Moskvi so dali v prodajo prvi zvezek druge izdaje zbranih del Marxa in Engelsa. »izvestija« pišejo s tem v zvezi, da je imela prva izdaja, čeprav je bila svojčas najpopolnejši zbornik del Marxa in Engelsa, nekatere vsebinske pomanjkljivosti. Tako so bile v njej napake v prevajanju, napake v uvodu uredništva in vsebini. V njej so bili, kakor piše časopis, tudi nekateri članki, ki so jih »pomotoma« pripisovali Marxu in Engelsu.

PO OBISKU LIBANONSKIH POSLANCEV V LES

Pričakovati je okrepitev vsestranskih stikov

Libanonski poslanik g. Ali Hamade je izrazil mnenje, da je treba postaviti odnose med obema državama na čim širše temelje

Ljubljana, 17. marca. — Delegacija libanonskega parlamenta, ki je včeraj obiskala Ljubljano ter jo je sprejel tudi predsednik Ljudske skupščine Slovenije tov. Miha Marinko, je zvečer po ogledu Postojnske jame zapustila Slovenijo in nadaljevala pot v Opatijo. Na majhni zakuski v jamski restavraciji v Postojni se je od uglednih libanonskih gostov poslovil v imenu Ljudske skupščine Slovenije njen tajnik dr. Miha Potočnik. Odgovoril mu je vodja delegacije g. Behir El Awar, predsednik zunanje-političnega odbora libanonskega parlamenta. Ugotovil je, da so bili libanonski poslanci kljub kratkemu bivanju pri nas nadvse zadovoljni, saj so, kot je dejal, spoznali mentaliteto ljudstva ter njegove uspehe, zaradi česar odhajajo z najlepšimi vtisi ter trdno prepričani, da bo obisk prispeval k nadaljnemu poglobljanju prijateljskih odnosov med obema državama v korist splošnega mira. Libanonski poslanik v naši državi g. Mohamed Ali Hamade, ki je prav tako spremljal delegacijo, je še posebej poudaril dejstvo, da v delegaciji sodelujejo tudi gospodarstveniki. »Razen tega sem mnenja, je dejal, da bi bilo treba, da

se odnosi med našima državama postavijo na čim širše temelje, saj samo sodelovanje ljudstva daje trdno osnovo za prijateljstvo med državami. Libanonski poslanci so izrazili ob tej priložnosti tudi željo, da bi kmalu lahko imeli priložnost podprati slovenske predstavnike kot goste v libanonski domovini.

Libanonski predstavniki so si za časa svojega bivanja v Ljubljani ogledali predvsem tovarno Litostroji. Čeprav so se zanimali za razne plati našega življenja — med drugim jim je bilo zelo všeč tudi kiparsko delo mojstra Kalina — so seveda pokazali največji interes za industrijo in gospodarstvo sploh. Libanonski poslanik g. Hamade je v zvezi z gospodarskimi odnosi še posebej omenil, da libanonska vlada z velikimi simpatijami gleda na možnost nadaljnje razširitve trgovinske izmenjave med Jugoslavijo in Libanom.

V razgovoru je vodja delegacije g. Awar razen tega izjavil: »Mislim, da so ne samo najboljši izgledi za okrepitev vsestranskih stikov med Jugoslavijo in Libanom, ampak tudi za pozivitev zvez z ostalimi arabskimi deželami, pri čemer Libanon lahko odigra aktivno posredniško vlogo.« Posredniška vloga

Libanona po njihovi sodbi leži že v samem geografskem položaju dežele sredi arabskega sveta, razen tega pa tudi v tem, ker je Libanon sorazmerno gospodarsko bolj razvit kot sosedne dežele in ima versko mešano prebivalstvo. Libanon je tudi trdno odločen, da se v svoji mirolnosti ne vključuje v politiko blokov.

Ko so primerjali Slovenijo z Libanomom, so ugotovili, sicer visoko industrijsko in kulturno raven naše ljudske republike, vendar so hkrati kot zanimivost omenjali, da živi skoro isto število Libanoncev — poldrug milijon — na več kot desetkrat manjšem ozemlju. Zlasti gostje je naseljen sam Beirut z okolično. V Libanonu proti običajnim predstavam o Bližnjem vzhodu prav dobro poznajo tudi smeg, zlasti v goratih predelih.

Ko so izvedeli za slovenski izseljeniški problem, so pripomnili, da so se tudi iz Libanona zlasti v prejšnjih časih bede — do leta 1918 je bila dežela pod otomanski imperijem — v velikem številu izseljevali v tujino za kruhom. Tako jih živi okrog 170.000 v ZDA, po okrog 60.000 v Argentini in Braziliji, mnogo na Kitajskem itd. Po njihovi sodbi bi moral danes ves arabski svet in z njim Libanon dvigniti svoj življenjski standard, zlasti z naprednejim in domačim izkoriščanjem petrolejskih bogastev. Zato so tem bolj občudovali našo industrializacijo, oziroma — kot so sami imenovali — velike uspehe socialističnih prizadevanj. »Vidim,« je po razgovoru o upravljanju tovarn ugotovil g. Awar, »da je v nasprotju z ruskim sistemom, kjer je glavna država pri vas glavno narod, ljudstvo.« »Vaša politika je jasna in bistvena,« je izjavil član njihove delegacije in podpredsednik poslanske zbornice g. Adib Firzilj. Libanonska parlamentarna delegacija, ki se mudi v naši državi kot gost zvezne Ljudske skupščine, je sinoči prispela v Opatijo, danes pa je obiskala Reko.

Grčija pred primanjkljajem

Računajo, da se bodo življenjski stroški občutno zvišali — Maja bo v Solunu turistična konferenca zastopnikov Jugoslavije, Grčije in Turčije

Atene, 17. marca (Tanjug) Priprave za izdelavo novega proračuna za prihodnje finančno leto kažejo, da je Grčija spet pred primanjkljajem. Proračun Grčije bi lahko uravnesili samo na škodo investicijskih programov ali če bi ostale vojaške sile v sedanjem obsegu. Vlada pa sodi, da ni mogoče privoliti niti na prvo niti na drugo. Sedanji položaj pa je takšen, da so se od zadnje devalvacije drahne pred letom po uradnih podatkih stroški povišali za nad 30 %. Se več, računajo celo z nadaljnjim zvišanjem življenjskih stroškov za 6 do 8 %, iz tega razloga razmišljajo, da bi poslali delegacijo grške vlad-

de v ZDA, da bi prosila za ameriško posojilo.

Konec aprila ali v začetku maja bo v Solunu sestanek zastopnikov turističnih organizacij Jugoslavije, Grčije in Turčije. Pogovorili se bodo o tem, kako dvigniti turizem v vseh treh državah. Proučili bodo možnost zboljšanja prometnih zvez in novih posebnih turističnih prog. Grška turistična organizacija si želi predvsem zboljšanje železniških in cestnih zvez z Jugoslavijo.

Na konferenci v Solunu bodo razmislili tudi o skupni propagandi v tujini ter o širših turističnih zvezah med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo.

— No, prijatelj, le daj, zabódi se! (Karikatura: Vicky v Daily Mirror)

Nova trgovinska predstavništva v tujini

Beograd, 17. marca (Tanjug) Zvezna zunanjetrgovinska zbornica je poslala v Karakas

v Venezueli stalnega delegata, ki bo tudi zastopnik zbornice v Kolumbiji in Ekvadorju. To bo že osmo predstavništvo zbornice v tujini. Zbornica ima zastopništva že v Damasku (Sirija), Karačiju (Pakistan), Bombaju (Indija), Rangunju (Burma), Džakarti (Indonezija), Leopoldvillu (Belgijski Kongo) in Kairu. Tako predstavništva bodo ustanovljena še v nekaterih državah Južne Amerike.

Skupni obrambni program ZDA in Sijama

Bangkok, 17. marca (AFP) Iz dobro poučenih krogov se je zvedelo, da so se vojaški zastopniki ZDA in Sijama sporazumeli glede obrambnega programa, po katerem bi dobil Siam deset modernih divizij.

Opremljene bodo z ameriško opremo, izvežbali pa jih bodo vojaški strokovnjaki ZDA. Divizije bodo sposobne leta 1956 in bodo namenjene obrambi

Jugoslovansko-avstrijski trgovski razgovori končani

Zastopniki obeh zunanjetrgovinskih zbornic so se sporazumeli o nadaljnjem sodelovanju

Dunaj, 17. marca (Tanjug) Na Dunaju so se končali tridnevni razgovori med zastopniki jugoslovanske zunanjetrgovinske zbornice in avstrijske gospodarske zbornice. Do posvetovanja med gospodarstvenimi zastopniki obeh držav je prišlo na podlagi sklepa mešane jugoslovansko-avstrijske komisije, da je treba pregledati dosedanje izkušnje v tehničnem sodelovanju in industrijski kooperaciji ter po možnosti to sodelovanje razširiti.

Jugoslovanski in avstrijski zastopniki so med razgovori našli vrsto uspešnih sadov dosedanjega sodelovanja in se pogovorili o dosedajših ovirah. Pokazalo se je, da so dane možnosti za širše sodelovanje in posebno v strojogradnji, elek-

troindustriji, kemijski industriji in topilništvu. Zastopniki zbornic so se sporazumeli, da bi bilo potrebno zivahnejše sodelovanje in da bodo prizadetim podjetjem priporočili, naj navežejo medsebojne stike, da bi tako čimbolje izkoristila možnosti za sodelovanje.

Naši pravniki v Parizu

Bordeaux, 17. marca (AFP) Delegacija jugoslovanskih pravnikov pod vodstvom sekretarja zveznega izvršnega sveta Veljka Zekovića je davi iz Bordeauxa odpotovala v Pariz. Člani delegacije so izjavili, da so navdušeni nad prisrčnim sprejemom, ki so jim ga privedli povsod, in da nosijo iz Francije najboljše spomine.

Predlog za spremenitev volilnega sistema v Zahodni Nemčiji

Bonn, 17. marca (AFP) Zahodnonemška socialno demokratska stranka je včeraj objavila predlog za spremembo volilnega zakona, ki bi koristila manjšim strankam vladne koalicije, škodovala pa krščansko demokratski stranki kancelarja Adenauerja. Predlog se opira na volilni zakon iz 1949. leta, ki določa, da je treba 40

razdeliti proporcionalno. Ta poteza socialno demokratske stranke bi utegnla po mnenju opazovalcev povzročiti težave v Adenauerjevi koalicijski vladi. Baje sta stranka beguncerje in svobodna demokratska stranka pripravljene podpreti omenjeni predlog ter se upreti nameri krščansko demokratske unije, da bi uvedla tak sistem, ki bi popolnoma izključil manj-

Trgovski sporazum z Bolgarijo

Beograd, 17. marca (Tanjug) Zastopniki Jugoslavije in Bolgarije so podpisali včeraj letošnji trgovinski sporazum, ki določa izmenjavo blaga v skupni vrednosti 5 milijonov dolarjev. Jugoslavija bo izvažala v Bolgarijo kavstično sodo, pirinčni koncentrat, cigaretni papir, sulfinito celulozo, tanin, žeblice, kose in srpe, soljene in presne ribe, razno semenje in drugo. Bolgarija bo izvažala azotno gnojilo, tehnična olja, manganovo rudo, sončnično seme, riž in drugo blago.

Poleg trgovskega sporazuma so podpisali tudi letni plačilni sporazum, kakor tudi protokol o ureditvi dolga bolgarskih državnih železnice jugoslovanskim železnicam, ki je nastal v tranzitnem prometu od januarja 1949 do konca decembra lanskega leta. Ta dolg približno 3 milijone dolarjev bo izplačan z dobavo bolgarskega blaga Jugoslaviji v roku leta dni.

Za Jugoslavijo je sporazum predlagal državni sekretar pa

zveznem izvršnem svetu Borivoju Roliću, za Bolgarijo pa namestnik ministra za zunanjo trgovino Ivan Perpaliev.

Podpisu sporazuma so prisostvovali državni svetnik v državnem sekretariatu za inozemske zadeve Stanislav Kopčok, pooblaščen minister v sekretariatu Dragoje Djurić in bolgarski veleposlanik v Beogradu Ljuban Angelov.

Vzroki poraza KP v Andri

New Delhi, 17. marca (Tanjug) Centralni komite KP Indije je razčlenil vzroke poraza na volitvah v indijski državi Andri in navajal, da je partija »precejvala politično zavest množic, podcenjevala pa moč kapitalistov«. Vendar pa meni, da je ljudstvo, čeprav je KP Indije na volitvah v tej državi izgubila, »vzlic temu s srečo

na tržišču

Tudi PREKMURJE NAPREDUJE

KULTURNI RAZGLEDI

Ob desetletnici revije „Priroda, človek in zdravje“

Vprav v letu, ko praznujemo desetletnico osvoboditve, sovpadja v okviru kulturno zdravstvene dejavnosti lep in pomemben jubilej. Deseto leto izhajanja naše poljudne zdravstveno vzgojne revije »Priroda, človek in zdravje«.

Poljudno zdravstvene časopise smo Slovenci imeli že prej. Izdajali in pisali so jih posamezni napredni zdravstveni delavci, ki pa v takratnih razmerah kljub vsej prizadevanosti in širokopoteznih navedbah niso mogli doseči, da bi zdravstvena beseda na široko prodirala med ljudi. Isto usodo je doživljalo takrat zaradi ozke, še malo ne v korist vsega ljudstva vodene zdravstvene in gospodarske socialne politike tudi vse ostalo zdravstvenoprosvedno prizadevanje, kolikor ga je za zaslugi naprednih posameznikov sploh bilo.

Po osvoboditvi, ko se je v naši socialistični domovini do temelja spremenila družbena struktura, je zdravstvenoprosvedna dejavnost našla tisto mesto, ki ji gre povsod tam, kjer je zdravstveno varstvo ljudi ena prvih postavk in naloga celotne zdravstvene službe. Takrat je med pripravami za široko zasnovano zdravstvenoprosvedno delo dozorela tudi misel na ustanovitev poljudno zdravstvenega glasila »Priroda, človek in zdravje«. Kakšen namen je imela revija ob svoji ustanovitvi? Prav gotovo v prvi vrsti seznanjati široke kroge bralcev in vseh plasti ljudstva z najvažnejšimi vsakokratnimi zdravstvenimi problemi s področja socialne in preventivne medicine. Dalje posredovati ljudem osnovno znanje iz zdravstva, predvsem pa seznanjati jih z načeli higienskega načina življenja ter opozarjati na vse kvarne vplive nezdravega in nehiigienskega okolja. S takšnim delovnim programom si je revija že prvo leto na široko utrla pot med ljudi. Krog urednika revije dr. Dušana Reje, ki je sam organizator in strokovnjak v zdravstvenozdravstvenem delu, se je zbiralo vedno več vnetih sodelavcev. Naj nam urednik sam pove o nadaljnjem razvoju revije po letih njenega uspešnega zdravstvenoprosvednega udejstvovanja:

»V poznejših letnikih je revija v glavnem obravnavala aktualno zdravstveno problematiko na določeni strokovni višini, ki je zahtevala dostikrat že razgledanejših bralcev. Nje vsebina je bila namenjena v glavnem predavateljem in številnim nestrokovnim zdravstvenim sodelavcem v okviru organizacij Rdečega križa ter vseh drugih ustanov in organizacij, ki so glavni nosilci splošnega zdravstvenega napredka. Po strukturi naroč-

nikov pa je revija kljub poglobljeni strokovni vsebini obdržala svoje množično zajetje, saj imamo med naročniki revije industrijske delavce, kmete, gospodinjice, učence v gospodarstvu, dijake, učitelje, upokojence, mladino, torej ljudi najrazličnejših poklicev, stopnje in starosti.

Nadaljnja naloga revije je bila izboljšavati poljudno zdravstveni jezik, v čemer je prav gotovo uspešna, saj je v teku 10 let izhajanja bila ponovno deležna priznanja naših sicer zelo natančnih in ostrih vsebovalcev zdravstvenega jezika. Prav gotovo pa je bila ena najvažnejših nalog revije, da zbere okoli sebe vse napredne zdravstvene delavce, ki so pripravljali za uveljavljanje sodobnih načel na najrazličnejših področjih zdravstva. Prav v tem pa lahko beležimo poseben uspeh revije, saj je v kratki dobi zbrala poleg ozkega kroga predvojnih poljudno zdravstvenih piscev, še veliko število novih sodelavcev (skupno 116) iz kroga najvidnejših zdravnikov, veterinarjev, farmacevtov, medicinskih sester, prosvetnih delavcev in drugih ter pritegnila tudi lepo število upodablajočih umetnikov (7). Kdor skrbno prebrava revijo, je tudi glede tematike opazil, da se vsakokrat obravnavajo aktualni problemi, da pa so se s postopnim razvojem higienske službe in socialne medicine nasploš, z razvojem socialističnih odnosov začele obravnavati nove in sodobne teme, kot so razna vprašanja iz duševne higijene, industrijske higijene, vprašanja in borbe proti alkoholizmu itd.

Tako nam v znamenju pomembne desetletnice revije letošnja prva dvojna številka prinaša vrsto zanimivih in

tehtnih člankov. Predvsem zasluži vso pozornost uvodna beseda dr. Jožeta Potrča, ki razpravlja o pomenu in naloga revije s širokimi pogledi na napredujoče družbeno presnavljanje pri nas ter na zdravstveno politiko v širokem svetu. Njegova izvajanja o naših reševanja današnjih prekih zdravstveno socialnih nalog, kakor sta to n. pr. pravilna prehrana ter boj proti alkoholizmu, nakazujejo reviji vsebinsko usmeritev v bodočnosti. Po besedi urednika dr. Dušana Reje prinaša revija nekaj zanimivih izjav svojih sodelavcev o vprašanju, koliko je revija pripomogla k uveljavljanju sodobnih zdravstvenih načel in k širjenju potrebnega znanja iz raznih področij medicine. Kar lepa vrsta naših vidnih zdravstvenih in kulturnih delavcev: docent dr. Marij Avčin, mr. ph. Pavle Bohinc, dr. Mirko Karlin, Jože Kozak, mr. ph. Janez Kromar, dr. Stane Lajevac, dr. Bogomir Magajna, France Magajna, dr. Eman Pertl, vet. Ante Stefančič, dr. Stane Stergar, prof. dr. Milica Valentinčič.

V nadaljnjem delu revije poročja dr. Marij Avčin o zaključkih I. svetovnega kongresa za zaščito otrok v Zagrebu, dr. Eman Pertl razpravlja o vprašanju: Poksbrimo za pravočasno spolno vzgojo. Tematsko protialkoholne borbe osvetljuje sestavek: Ozdravljeni alkoholiki uspešno pomagajo pri odpravljanju alkoholizma. Veterinar Stefančič zanimivo razpravlja o problemih in tegobah starajočih se ljudi, dr. Stane Lajevac piše pod zaglavjem Vprašanja iz industrijske higijene o dviganju in prenašanju težkih bremen. Revijo zaključujejo številne kratke zanimivosti iz zdravstva.

Zanimiva predstava „COPPELIE“

Z nadarjenostjo je tako, da se ti njeno bistvo tem bolj odmika, čim podrobneje jo hočeš z besedami definirati. Mlad človek zagrabljuje za tipke, pa mu klavir zavrne; mlad pevec odpre svoje grlo in glas te ogreje; mlad plešalec vplazi in usloči nekajkrat svoje telo, pa ti je jasno, kaj ti boče povedati — če je nadarjen! Vsa tehnika ne more prikriti pomanjkanja nadarjenosti, in občinstvo, še tako neuko umetnosti, to čuti. — V nedeljo, 13. marca zvečer so se znašli na ljubljanskem opernem odru trije mladi talenti, ki so v glavnih vlogah Delibesovega baleta »Coppelia« dokazali, da so do velike mere popolnost kljub rani mladosti izoblikovali svojo

nadpovprečno darovitost. To so bili namreč Veronika Mlakarjeva kot Swanilda, Heimo Hallhuber kot njen »splesalec« in Walter Matthes kot coprijanus, oboje prava münchenska operelca. Ustvarili so tako živahno razpoloženje, kot smo ga pri tej predstavi doslej prav radbo doživeli. Bilo namreč ni v plesu in mimiki nikjer vrzeli, ko bi bila napetost splabljena, nič kerovitosti, ko bi se bila pokazala nerovno. Da je bila zanimiva igrivost, ki je pri tem zajemala potek baleta, plod idealne vigravnosti vseh treh glavnih partnerjev, moramo posebej podčrtati. Saj je Veronika Mlakarjeva ravno v vlogi Swanilde v Münchenu povorno zablestela. — Tudi glasbena stran nedeljske predstave je bila orkestru gladko in temperamentalno izpod rok. Samo Hubad je našel s svojo interpretacijo pravo mero tu ležernosti tam ognjevitosti. Predstava je bila razprodana. P. Šivic

Simfonični koncert Slovenske filharmonije

Dirigent: dr. Milan Horvat — Solistka: Edith Farnadi

Dr. Milan Horvat, ki je zdaj že drugo sezono dirigent radijskega orkestra v Dublinu (Irskia), je eden največjih jugoslovanskih dirigentov, katerega odlikuje poleg široke glasbene kulture živa muzikalnost in izvrstna dirigentska tehnika, ki jo je za časa svojega bivanja v tujini popolnoma spremenil. Njegova prejšnja reorganizacija orkestra, ki je bil pod njegovim predstvom zauna in dujnaskih mlajših dirigentov naša posnemalca med nekaterimi našimi dirigenti, se je umaknila širokemu spetnemu diriganju, ki je bila lasna starejši generaciji začenši s Toscaninijem, Walterjem, Weingartnerjem, Stokovskim ter drugimi in katere prednost je predvsem lažje posredovanje svoje interpretacije orkestru, ker ta že iz rok razbere dirigentove misli.

Rezultat te Horvatove tehnike je bila zelo vitalna, spevna, dinamično izdiferencirana postavitve vseh skladb. Škerjančevih »Osem skladb za godalni orkester« je dobila tako izrazito ekspresivnost, da je njih tematska struktura in instrumentalna barvitost prišla polno do veljave in pokazala vse svojskosti tega jasno in tehnično perfektno napisanega dela, katerega stavki so grajeni

KONCERT ČRNSKEGA SEKSTETA JUBILEJ SINGERSA

Perfekcija črnskih ansamblov, ki nas po svoji ritmiki, diktaciji in intonaciji preseneča v radijskih prenosih jazz-glasbe, je svojstvena tudi temu ansamblu, ki ima v svoji sredi tudi dva zelo dobra solista-koncertanta ter ravno tako izvrstnega pianista. Kljub temu, da so med posameznimi glasovi občutne razlike in barvi in stopnji tehnike, je ansamblu uspelo doseči idealno zlitost, ki ima svaeno mestoma hitro nadgrajevanja vodilnega tenorja po ostalih glasovih, kar je bilo posebno občutno pri prireditvi Griegove pesmi »Sanje«, kjer se je tematika večkrat izgubljala. Ansambel je po večini pel zamorske duhovne pesmi, ki so kljub nabožni vsebini vedre in gibke, s tipično sinkopirano melodično črnskih pesmi, efektno in preprosto postavljene. Pogosto so spominjale na naše pesmi iz čitaniške dobe, a tudi na enostavne harmonizacije naših narodnih pesmi. Zato ni čudno, da so v tej perfektni reprodukciji tako vzgale.

Baritonist George Goodman je z mnogo okusa in lepim glasom zapel Wolfovo pesem »Skrivnost in malo manj« v slogu z arijo iz »Figarove svatbe«, skupaj s tenoristom Hatchettom pa sta odlično zapela dueto iz Bizetove opere »Lovelc biserov« in »Sanke« skladateljka Kunca. Končno je pianist Beresford, ki je izvrstno spretnjal vse solo točke, zaigral sam Gershwina »Preludij« in Villa-Lobosa »Polichinello« ter pokazal virtuozno tchno in lepo glasbeno kulturo.

Dr. Danilo Svara

IZ BELTINEC

Pevski zbor v Beltincih šteje zdaj 60 aktivnih članov. V letošnji zbor nastadira lepo število pesmi, povrh tega pa še veselo spsevilo »Kovačev študent«. Zbor deluje komaj dve leti in to pod vodstvom pevovodje Gustava Gonca. Dosegel je že lepe uspehe, po številnih stanju pa se uvršča med najmočnejše in Območju. Zbor se nam bo predstavil v soboto in nedeljo 19. in 20. t. m. z mešanim pevskim zborom in z veselo spsevilo »Kovačev študent«. A. H.

Za gospodarski razvoj Prekmurja v letu 1954 je značilno, da je bilo doseženo zvišanje proizvodnje tako v industriji, kot v kmetijstvu in obrtništvu in da je bil znatno večji tudi promet blaga v primerjavi s prejšnjimi leti. Kovinska industrija v Prekmurju je lani delno preusmerila proizvodnjo na izdelavo takih proizvodov, ki jih je iskal kmečki trg, kar je na dvig proizvodnje ugodno vplivalo. Industrija gradbenega materiala niti ni mogla kriti vseh potreb in je primanjkovalo tako zidne kot strešne opeke, čeprav so prekmurske opekarne do maksimalne mere izkoriščale proizvodne možnosti. Tekstilna industrija v Prekmurju je povečala proizvodnjo za 3%. Tovarna perila »Mura« v Murški Soboti in tovarna dežnikov v Lendavi sta lani dobili preko osem milijonov investicijskega kredita za gradnjo in opremo. Gradnja nove prikovalnice v tovarni perila v Soboti je v zaključni fazi in se bo njena dograditev odražala v proizvodnji že v letošnjem letu. Prekmurska industrija nekovin je lani dobila v separaciji kremenčevega peska v Puconcih pri Murški Soboti nov industrijski objekt, ki ga je zgradil Zavod za raziskavo materiala in konstrukcije LRS in ki bo imel v Prekmurju — kot kažejo prvi rezultati — lepo bodočnost. Zivilska industrija v Prekmurju — predvsem tovarna mesnih izdelkov v Murški Soboti, je lani poslovala pod mnogo ugodnejšimi pogoji, kot v preteklih letih, predvsem zaradi zvišanega staveža živine in dobre letine. Z dograditvijo nove predelovalnice za meso je tovarni mesnih izdelkov omogočen dvig kvalitete njenih proizvodov. V lanskem letu je bila tudi dograjena nova tovarna za predelavo mleka v mlečni prah v Murški Soboti. Pred vojno so delovale v Prekmurju tri manjše tiskarne, ki pa so bile pozneje prenesene drugam. Lani pa je Socialistična zveza ustanovila v Murški Soboti novo najmodernejše tiskarno, s katero je dobilo Prekmurje pomemben industrijski obrat.

Kmetijska proizvodnja v Prekmurju je v letu 1954 dosegla vrednost ene milijarde 390 milijonov dinarjev. Na to višino je vplivala predvsem dobra sadna letina, izboljšana borba proti škodljivcem, zlasti proti kparju, povečano število živine zlasti prašičev in perutnine, boljša preskrba z umetnimi gnojili in dobrim semenom. Na dvig kmetijstva v Prekmurju so ugodno vplivale tudi dotacije ljudskih odborov za nabavo plemenske živine. V letu 1954 so v Prekmurju začeli tudi načrtno obnavljati sadovnjake in vinograde, pri čemer je OLO nudil izdatno finančno pomoč. Obnovljenih je bilo 17 ha sadovnjakov in vinogradov. V propagandne namene so bili izvršeni številni poizkusi z uporabo umetnih gnojil in raznih semenskih sort in prirejane so bile razstave in premovanja. K dvigu živinoreje je znatno pripomoglo umetno osemenjevanje, ki je lani doseglo 5300 novih osemenitev.

V lanskem letu je bilo v Prekmurju obnovljenih 24 ha gozdnih posevkov in izpolnjenih 21 ha. Za pogodovanje je bilo uporabljenih blizu 250 tisoč sadik in blizu tisoč kg gozdnih semen.

Blagovni promet v Prekmurju se je v primerjavi z letom 1953 dvignil lani v trgovini na drobno za 15%, v gostinstvu pa za 20%. V lanskem letu pa so nastale motnje pri odkupu kmetijskih pridelkov. Splošne kmetijske zadruge niso bile sposobne odkupiti vseh tržnih presežkov, kar so znala izrabiti večja odkupna podjetja, ki so tudi razpolagala z večjim številom odkupovalcev. Nesistematičnost v odkupu je vplivala tudi na cene, ki so se zaradi tega stalno dvigale.

Padanje števila obrtnih obratov po osvoboditvi se je v lanskem letu v Prekmurju ustavilo. Ob koncu leta je bilo v okraju 1257 obrtnih obratov, kar je za 37 več, kot v letu 1953. Še vedno pa v Prekmurju primanjkuje gradbenih obrti, kar je vzrok, da se je močno razvilo šušmarstvo, vsled česar je padla kvaliteta gradbenih del. Gradbena podjetja in obrtniki so v letu 1954 izvršili v Prekmurju za blizu 200 milijonov dinarjev gradbenih del, kar predstavlja za 14% več, kot v letu 1953. Krediti za komunalna dela so omogočili, da so se lani začeli graditi stanovanjski bloki, od katerih je eden — v Lendavi — dograjen. V lanskem letu so se začela tudi večja popravila šol v Prekmurju, začeli so graditi novo šolo v Gornjih Petrovcih in adaptirati bolnišnico v bilo izdanih 685 gradbenih dovoljenj zasebnikom s predračunsko vsoto 424 milijonov dinarjev.

IZ DRAGATUŠA

V Dragatušu se je že v decembru začel tečaj Rdečega križa, ki ga je obiskovalo nad 30 deklet. V februarju smo imeli tridesetih kuharski tečaj, ki ga je vodila teta Medvedova iz Cnomlja in naučila 26 deklet marsikaj koristnega. Kaj vse so se naučile, so pokazale ob zaključitvi tečaja. Letošnja zimo smo gledali pri nas že dve leti. Eno so pripravili domači mladinci, z eno pa so gostovali igralci iz Petrove vasi. Oba predstavi sta bili dobro obiskani.

okraja so znašala nad 142 milijonov dinarjev, od katerih je odpadlo največ za družbeni standard (22,5%), za elektrifikacijo (21,1%) in za komunalno dejavnost (12%).

V letu 1955 pa je predvideno v Prekmurju povečanje proizvodnje v industriji za okrog 20% v primerjavi z letom 1954. Največji dvig se predvideva v proizvodnji nafte (za 37%) in v živilski industriji (za 50%). Na dvig proizvodnje v industriji nafte bodo vplivale dovršene investicije na degazolnaji in kompresorski postaji. Proizvodnja nafte bo predvidoma narasla za 16.000 ton, nova degazolnaja pa bo omogočila proizvodnjo večjih količin plina za široko potrošnjo. Proizvodnja v separaciji kremenčevega peska v Puconcih bo letos predvidoma dosegla 19.000 ton. To podjetje bo letos skušalo najti stalne odjemalce in bo poskušalo organizirati proizvodnjo tako, da nanjo vremenske pri-

like ne bodo vplivale. V industriji gradbenega materiala bo letos opekarna v Lendavi z nabavo novih strojev razširila proizvodnjo tudi na dvozrezne strešnike, žlebače in votlake. V lendavski in puconski opekarni bodo letos uredili sušilne naprave, v puconski opekarni pa bodo montirali tudi transportni trak in s tem znižali proizvodne stroške. Tovarna mlečnega prahu v Murški Soboti bo letos znižala proizvodnjo sira, zato pa bo pripravila 350 ton mleka v prahu in 4 tone kazeina. Tudi proizvodnja pasteriziranega mleka se bo letos dvignila za 6 krat.

V letošnjem letu bo iz družbenih fondov za potrebe kmetijstva v Prekmurju na razpolago 27 milijonov dinarjev, kar je skoraj enkrat več, kot v letu 1954. Tako se bo osnoval večji sklad za pospeševanje kmetijstva, v katerega se bo stekalo 15% dopolnilne dohodnine iz vsega okraja. Zaradi

letnega Josipa Bubniča, ki pravi, da je pobegnil samo zato, da »se reši družine«. Pri tem mu je bilo prav malo mar, kako bo žena lahko preživljala dvoje otrok.

Marsikatera pobegla oseba rada nasede lažnim utvaram emigrantov in raznim vestem o »slepem življenju« v tujini, ki jih razširjajo doma naši družbeni ureditvi nenaklonljivi ljudje. 20-letna Stanko Sedmak in Jože Iskra iz Potavre pri Knežaku in 19-letni Jože Sinčič iz Zabiča so hoteli v Avstralijo, ker so »slišali, da se tam lepo in dobro živi. Tudi Franca Stanjka, 24-letnega iz Zomehanika iz Krškega, ki je bil sicer zadovoljen s svojo službo, je zapeljalo pismo iz tujine, v katerem ga vabijo, naj pride, češ da je tam boljše kot pa v Jugoslaviji.

Kakšna je ponavadi njihova usoda. Mladi telesno močni fantje prodajajo svojo delovno silo kakšnemu kmetu za boren zaslužek ali pa se preživljajo s priložnostnim delom. Srečni so, če lahko kaj zaslužijo in se preživijo. Nikakor pa jim s trdim delom prisluženi denar ne bo zadostoval za nakup vozne karte za potovanje v Avstralijo ali kakšno drugo prekomorsko državo. Tisti begunci pa, ki ne morejo dobiti zaposlitve, zapadejo prej ali pozneje v družbo brezdelnežev, kriminalcev in podobnih. Zalostna je tudi usoda mladih deklet, ki ne najdejo zaposlitve, še manj pa bogatih ženinov, o katerih so sanjale. Najprej si služijo vsakdanji kruh v pristaniških beznakah, nato pa se izgubijo v pogubonosnem vrtincu nemorale in prostitucije.

Med begunci so tudi mladinici, ki so se hoteli izogniti službenju vojaškega roka. Pretežavna se jim je zdel služba v naši ljudski armadi. Ko pa so se znašli v tujini brez zaposlitve in prepuščeni samim sebi, niso marsikateri med temi na prigovarjanje raznih prekupčevalcev in agentov dosti premišljali, ali bi se vpisali v tujsko legijo in tako prodajali svojo mladost za nekaj tisoč frankov.

Največja želja vseh, ki živijo v begunskih taboriških je priti v Avstralijo. Tudi Franc Vrtil iz Podgrada je bil med tistimi, ki so v Trstu več mesecev čakali na to »srečo«, da bi odpotovali v daljno Avstralijo. Toda posebna komisija ga je zaradi bolehnosti zavrnila. V Avstraliji namreč potrebujejo le zdrave in močne ljudi za dela v rudnikih, na farmah in plantažah.

Kakor vidimo perspektive mladih beguncev niso rožnate. Pobeg v tujino, čeprav za kratek čas, lahko postane za marsikatero mladega nepremišljenca usoden za vse življenje. Mnogi so se že skesanji vrnili iz evropskih in tudi prekomorskih držav, celo iz daljne Avstralije. Ob vrnitvi so skoraj vsi zatrjevali, da ne bodo nikoli več zapustili domovine, ker so sami, na lastni koži občutili, kako žalostna usoda čaka vsakega mladega begunca.

Vsakemu človeku je lastno, da stremi po lepšem in boljšem življenju. Toda ustvariti tako življenje je mogoče le z delom, marljivostjo in nenehno prizadevanostjo. Vsakdo pa, ki misli, da se da lagodno in brezskrbno živeti tudi brez dela in truda, se bridko moti. Ni je dežele na svetu, ki bi hotela sprejeti take ljudi. Zato bo sleherni mlad človek, ki hoče iskati srečo in lepše življenje v tujini, postavljen pred težko odločitev: ali prodajati v tujih državah svojo delovno silo za težka in združuju škodljiva dela, ki v nekaj letih izčrpa mlado telo, ali pa se razočaran in osramočen vrni v domovino.

ki so pred kratkim pobegnili in niso še imeli priložnosti okusiti vse »radosti« emigrantskega življenja. Nič manj niso bili razočarani delomrneži in lahkožiči, ki so si obetali v tujini lagodno življenje brez truda in dela. Vsi oni pa, ki so preživljali begunstvo v taboriških in trpeli pomanjkanje in bedo, so bili zadovoljni, da se je tako življenje končalo.

Vzroki ilegalnih prehodov meje so večidel znani! Mlajše zelo vodita v tujino avturizem in lahkomišelnost, medtem ko prihaja pri starejših največkrat od izraza moralna pokvarjenost, ki se kaže v tem, da bi se s pobegom radi otresli raznih družinskih in drugih obveznosti.

Najbolj pogost odgovor beguncev povratnikov je: »Odšel sem, ker sem mislil, da bo tam boljše.« Takega mnenja je bil tudi 19-letni Viktor Butinar iz Pregarij, zidar pri gradbenem podjetju v Sežani, ki se kot kvalificiran delavec res ni mogel pritoževati zaradi dela in zaslužka. Njemu sta podobna še Obrad Nikolič iz okraja Senj, šofer z mesečnimi prejemki nad 16.000 din in 40-letni Stjepan Beron, zaposlen v zadrugi za pleskanje ladij na Reki, z mesečno plačo 15.000 din. Značilen je primer 30-

Mladim nepremišljenecem v svarilo in premislek

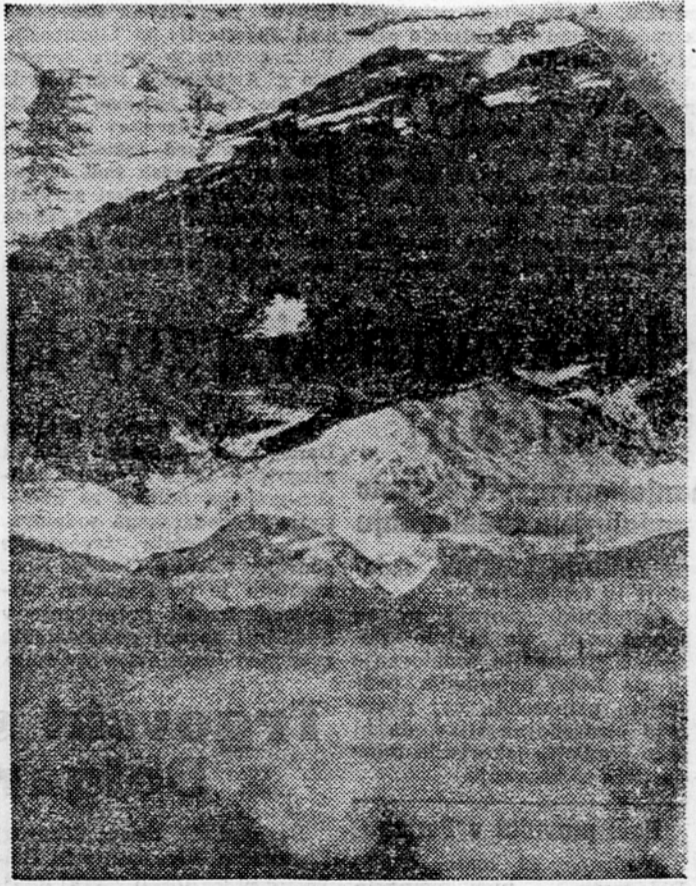
V zadnjih mesecih se vse pogosteje dogaja, da italijanski in avstrijski varnostni organi izročajo naše državljane, ki so ilegalno prešli jugoslovansko državno mejo. Samo italijanski varnostni organi so v letošnjem letu predali našim obmejnim organom 194 takih oseb. Med njimi je največ mladeničev starih od 18 do 25 let.

Begunci mislijo, da so dobrodošli v sosednih državah in da jim bo tam zagotovljen življenjski obstoj. Pozabljajo pa, da imata Italija in Avstrija sami preveč delovne sile, tudi kvalificirane in skušata na vse načine rešiti lastno brezposelnost. Prav težki življenjski pogoji in majhne možnosti za zaposlitev, imajo za posledico izseljevanje, zlasti italijanskega življa v prekomorske države. Zato oblastni obeh držav nimajo nobene posebnega interesa, da bi na njuno ozemlje prihajali tuji in s tem povečali število brezposelnih, državi pa povzročili nepotrebne izdatke za njihovo vzdrževanje. Iz teh razlogov jih vedno več že po nekaj dneh, včasih pa celo takoj vrnejo našim obmejnim organom.

Od vrnjenih beguncev so bili zlasti razočarani in potrli oni,

Padala nad Pokljuko

Prvi jugoslovanski zimski reševalni padalski desant

Pokljuka in Triglav

Bernard in Zdravko Žilih — vsi člani alpskega letalskega centra Lesce-Bled. Skočili so brezhibno v 1.20 m globok sneg nad Sport hotelom na Pokljuki, le nekaj metrov od določene točke.

Poleg vsakoletnih skokov v globok sneg, ki jih izvajajo aeroklubi v Sloveniji vsako zimo, so bili to prvi desantni skoki v hribih, v globoko zasneženi valoviti pokrajini in so to tudi prvi skoki v Jugoslaviji, ki so jih izvedli pod izredno težkimi zimskimi pogoji. Vsa padalska skupina je odšla nato na z globokim snegom pokrite terene, kjer se največkrat dogajajo planinske nesreče. Tako so bili ti skoki dobra vaja za morebitno prekrbo prebivalstva v primeru, da bi bili naši planinski kraji odrezani zaradi visokega snega od sveta.

Ze večkrat smo poročali o uspehilih naše letalske organizacije. Pred dnevi so nam njejni člani pripravili novo presenečenje. V ponedeljek zjutraj so se pojavila nad globoko zasneženo Pokljuko letala in iz njih so skočili štirje padalci s popolno smučarsko reševalno opremo. To so bili Franc Poličar, Ciril Plemelj, Jože

OB 30-LETNICI OLEPŠEVALNEGA IN TURISTIČNEGA DRUŠTVA V CELJU

Prvi Celjski teden

Največja turistična, kulturna, umetniška in športna manifestacija v Celju v počastitev desete obletnice osvoboditve

Letos praznuje Olepševalno in turistično društvo v Celju 30-letnico plodnega in nadvse uspešnega dela. V počastitev te obletnice, zlasti pa še na čast desete obletnice osvoboditve, bo Olepševalno in turistično društvo v Celju pripravilo od 14. pa do 22. maja veliko turistično, kulturno, umetniško in športno manifestacijo pod nazivom »Celjski teden«. Po sklepu društva se bodo enak Teden ponavljali odslej vsako leto v istem času, namreč v maju.

Po prvem načrtu bodo največje prireditve Prvega celjskega tedna potekale takole: V soboto 14. maja bo v dopoldanskih urah odprtih več razstav in med njimi turistična s sodelovanjem planinskega, ribiškega in lovskega društva, nadalje likovna razstava, ali

Začasni iniciativni občinski komiteji LMS v Obnavljanju

Okrajni vodstvi Ljudske mladine v obnavljanju in v obnavljanju delavske mladine so združili za pred nekaj tedni. Te dni pa se je v Trzinu sestalo novoovzpostavljeno predsedstvo, ki je razpravljalo o sestavi začasnih iniciativnih občinskih komitejev LMS. Sklepanje je bilo, da bodo v vseh osmih občinah postavili iniciativne komiteje do 25. t. m.

Začasna občinska vodstva bodo imela predvsem nalogo, da bodo pripravila vse potrebno za sklicanje občinskih komitejev. Za katere bodo izvolili stalno občinsko mladinsko vodstvo. Ne bi pa bilo pravilno, če bi preveč hoteli s sklicanjem občinskih komitejev. Od konferenc, ki bi bila samo formalna, ne bi bilo nobene koristi. Zato je treba pripraviti iniciativnih komitejev, da v pripravah za občinske konference utrdijo osnovne organizacije.

Predsedstvo je nadalje sklenilo, da se bo tudi mladina iz obsevnih okrajev udeležila festivala delavske mladine 21. in 22. maja v Kranju. Kakor je nameravano, bodo mladi delavci iz nekaterih tovarn razstavljali svoje izdelke, medtem ko bodo mladinski odri nekaterih »Svobode« nastopili z dobro pripravljanimi kulturnimi programi.

Maribor

Tečaj Rdečega križa. Mestni odbor Rdečega križa v Mariboru se združuje v mestu tečaj za zdravstveno-prosvetno vzgojo ženske mladine. V podjetjih in na terenih je nad 20 takih tečajev. Odslej je tečaj izredno dober. To so doslej še ni zgodilo. Tečajerkrat so bili podobni tečajji, a so morali prenehati, ker je znanjaka tečajnik. V tečajji, ki so preračunani na 90 ur predavanja, predavajo zdravniki o anatomiji, fiziologiji, higieni, epidemiologiji, prvi pomoči, negi dojenčkov in bolnikov, o alkoholizmu in o sanaciji. Za predavatelje sta poskrbela okrajni higieniki in ena sanacijska medicinska sestra. Tečajji zajemajo teoretični in praktični pouk.

»Raztrganica na odru v Zg. Poljskavi«
Kot uvod v proslavo 10. obletnice osvoboditve je dramska sekcija KUD »Gaja« v Zg. Poljskavi pri Mariboru pripravila v domači dvorani Borovo dramo v treh dejanjih »Raztrganica«. Zanimanje za nastop domačih igralcev je bilo med občinstvom zelo veliko, saj je bila dvorana ob uprizoritvi nabito polna. Za igralce lahko rečemo, da so osvojili vlogo dobro, podali, za kar so želi od občinstva obilo priznanj. Režiserska dela je vodil tov. Franček Padežnik, ki doseženemu uspehu pa je v mnogostopnem pripomogetu tudi učitelstvo domačih osnovnih šol. Gostujoči bodo tudi v okoljskih krajih.

Na svoj nastop pa se pripravljajo tudi slušatelji domačih kmetijsko-gospodarske šole. Nastopili bodo v nedeljo, 20. t. m. z dramo »Mire Pucaye« svet. Bratovščina. Uprizoritve bo režiral tov. Vokáč. Tudi za to prireditve je med prebivalstvom precej zanimanja.

IZ NOVE GRADICE

Podjetji Soške elektrarne in Elektro-Gorice v Novi Gradici svoje delavce in učence dveh šeststopenjskih hiš, ob Rjavčevem drevoredu na sodobno urednjenem poslopju. Gradbeno dela uspešno napredujejo in »mojo, da se bodo sredi avgusta že vsesili v vse nove zgradbe.«

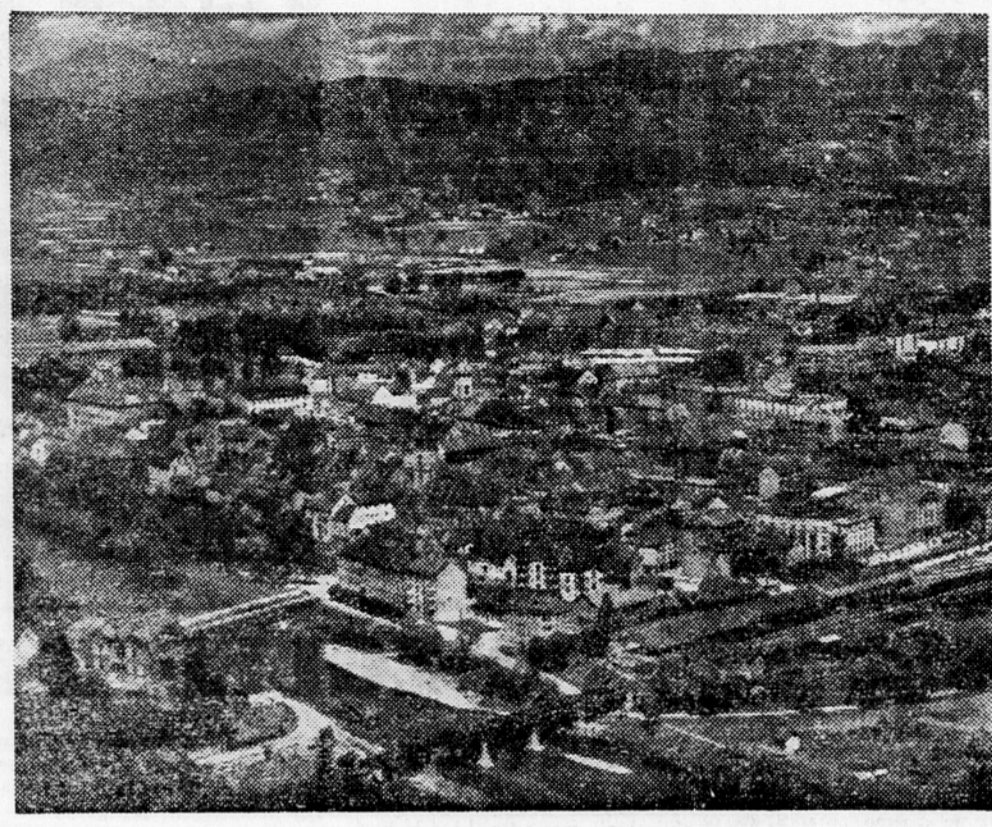
Izpod Bohorja na Kozjanskem

Ljudska prosveta na Plištanju je priredila te dni posrečeno veselo popoldne. Jedro vselega popoldneva so tvorile tri Nušičeve enodejanke, ki so bile tako zanimive, da so si jih ljudje oštepele na pamet. Nekaj dni zatem je Ljudska prosveta proslavila mednarodni dan borbenih žena. Po govoru o liku slovenske žene in matere so uprizorili Klopčičev »Matko«. Igra je bila za naš partizanski kraj še posebno pri-

ga odrskega delovanja kot igralce in režiser. Leto 1919 ga je zaneslo na odrsko desko. In sicer pri Gasliškem društvu v Kozarjah, kjer je imel tudi največ režij. V teh 35 letih je režiral 12 iger in nastopal v 55 različnih vlogah. Tako smo ga videli v »Desetem bratu«, »Lepi vidi«, »Celjskih grobih« itd. Sodeloval je tudi v igranih tujih avtorjev, kakor n. pr. pri »Milan in njegova žena«, »Stilmondskem županu« itd. Najraje je prevzemal karakterne vloge, a tudi v komičnih vlogah, ga je publika vselej rada gledala.

Priznati moramo, da je Tine Pavlovič vsako vlogo, ki mu je bila poverjena, častno odigral in da so bile tudi njegove režije na dostojni visini.

K jubileju mu čestitamo in želimo še dosti nadaljnjih uspehov.

bolje rečeno, razstava celjskih slik in končno razstava, ki bo prikazala zgodovinski razvoj mesta Celja. V prvem dnevu Celjskega tedna bo tudi ansambel celjskega mestnega gledališča uprizoril neko novo nastudirano delo. Za zabavo pa bo poskrbel plesni večer pri Mlinarjevem Janezu, ki bo v sezoni znova odprt pod okriljem Olepševalnega društva.

Naslednjega dne bo med drugimi prireditvami tudi premiera na Ljudskem odru. Priredili bodo tudi šahovski turnir za prehodni pokal Olepševalnega in turističnega društva, literarni večer celjskih knji-

V tem Tednu bo na svoj račun prišla tudi šolska mladina. Zanj bo predvajal dva dneva v dopoldanskih urah turistične filme, v višjih razredih srednjih šol pa bodo dijaki pisali obvezno šolsko nalogo, v kateri bodo obravnavali turistični značaj Celja in zaledaja ali temo o mestu Celju samem. Za najboljše naloge bo društvo preskrbelo lepe nagrade, zlasti v obliki hramilnih knjižic.

V teh dneh bo imelo svoj umetniški večer SKUD »Francje Prešeren«, nameravan je tudi nastop godalnega orkestra Ivana Cankarja ter večer delavskega prosvetnega društva

Med športnimi prireditvami pa bodo velik namiznoteniški turnir, nadalje nogometni turnir, atletski nastop itd. M. B.

»Svobode«. Poleg skupščine Stalne turistične konference v Celju bo tudi slavnostni občini zbor Olepševalnega in turističnega društva.

V Adlešičih bodo letos praznovali občinski praznik nad vse slovesno, ker bo obenem odkrilo bivše karlovsko področje NOB spomenik padlim borcem v Bojancih. In sicer 21. marca dopoldne. Naslednjega dne bo v Adlešičih slavnostna seja občinskega ljudskega odbora, tej pa bo sledilo odkritje spominske plošče na območju šoli, ki so jo zložili poigralci, ki so stali za ustanovitvijo občinskega spomenika ali ne Sedaj nam sporoča Železniško transportno podjetje v Ljubljani:

»Slov. poročevalcu« je bil 5. februarja 1955 na 5. strani objavljen dopis pod naslovom »To ni odnos do invalida NOB« s pozivom, da naj Direkcija železnice Novotne ješke, odkar pa je spovednik ali ne Sedaj nam sporoča Železniško transportno podjetje v Ljubljani:

IZ SKOFJE LOKE

Pred nekaj meseci so ustanovili v Skofji Loki društvo prijateljev mladine. Njegovo dosedanje najuspešnejše delo je bila izvedba Novotne ješke, odkar pa je predsednica društva odstopila, je delo društva precej zamrlo. Zaradi tega bi bilo nujno, da bi društvo dobilo novega in res podpornega predsednika, ki bo imel tudi veselo in pravilno vzgojo mladine. Dela ima društvo v Skofji Loki dovolj. Zleteli bi bilo, da bi se zavzelo za ureditev otroške igrišča, zabavišča in mladinskega odra. Skrbeti bi moralo tudi za knjižnico, ki bi morala lovati pri letovanjih, taborjenjih in drugem. Društvo bi moralo pomagati tudi šolam, dijaškim domom, vajenski mladini in skrbeti za ustanovitev vzgojne posvetovalnice.

Posnemamja vredno delo mladinske organizacije v Gabrijelah

»Mladina v Gabrijelah (v krškem okraju) zelo rada obiskuje mladinske sestanke. V sobi, ki jo je sama uredila in opremila, imajo knjižnico večje število šahovskih desk in še marsikaj, kar služi mladini za razvedrilo in zabavo. V okviru mladinske organizacije delujejo: pevski zbor, šahovska sekcija in igralska družina. Vse tri sekcije dobro delajo. Igralska skupina je nastudirala že lepo število iger in so z njimi predstavlja domačemu in tujemu občinstvu.

Kulturno-prosvetna dejavnost pa ni edino področje dela mladine v Gabrijelah. Tudi telesne vzgoje ne zanemari. Na zadnjem sestanku je bila izvedena igra »Klopčičev Matko«. Igra je bila za naš partizanski kraj še posebno pri-

Delo strelske družine v Idriji

V Idriji so ustanovili strelsko družino že 1953. leta. Danes šteje okrog 100 članov in 26 mladincev. Družina ima tri zračne puške in z njimi pridno vadijo. Za Dan Idrija so priredili meddružinsko tekmovanje, za novo leto pa na gradno tekmovanje pionirjev osnovne šole in gimnazije. Najboljši so dobili za nagrade več lepih poučnih knjig. Družina ima trenutno tri sekcije, in sicer v

Zanimiva letna skupščina

V torek je bila letna skupščina SZDL v Ljutju. Iz poročila, ki ga je podala Darinka Jakiša, je bila razvidna politična aktivnost SZDL in delo njenega odbora. Odbor se je v vsemi silah trudil, da bi postal usmerjevalec političnega življenja v Ljutju. Kljub uspehom, ki jih je bil omenjen na skupščini, pa je treba ugotoviti, da zanimanje članstva ni bilo vedno zadovoljivo. Tako so moral trikrat sklicati občini zbor, na katerem jih je bilo izmed 1.200 članov samo 100. Medtem ko je bilo 1.200 volivcev izven Socialistične zveze, sicer se je število članov od lani na leto povečalo za 200 novih.

Odbor SZDL je organiziral Teden matere in otroka, sodeloval je v šolsko kuhinjo, pripravil celotnevi letni v Zagreb, zbrali 120.000 dinarjev in približno toliko v materialu za poplavljenca v Celju. Posebno veliko delo ima Socialistična zveza pri urejanju občinskega in praznovanja dedka Mraza. Ob tem priliki je bilo 1.200 otrok obdarjenih. Vključeno so bili tudi okoljski otroci.

Veliko pozornost je Socialistična zveza posvečala vzgoji mladine. Več je bilo pripomb glede na posamezne polje pobalinstva, ki so se dogodili v Ljutju. Sedaj se vodi vodstvo SZDL snuje iniciativni odbor društva prijateljev mladine, ki bo v kratkem začel z delom. Na letni skupščini je bila tudi izražena želja, da bi podprli Počitniško zvezo, in sicer tako, da bi ves dobiček ob praznovanju

veselica 1. maja šel v prid Počitniški zvezi, za nabavo materiala, ki ga potrebuje. V razpravi je bilo kritizirano zadržanje žena ob akademiji, ki jo je priredil odbor SZDL 8. marca.

Odbor Socialistične zveze je začel delati na širši osnovi, nameravajo prirediti v smeri političnega opipljanja na društva, sindikate, Partizana in podobno. Ker je v Ljutju zelo malo naročnikov na »Prešernovo družbo«, so se dogovorili, da bodo začeli širšo akcijo. Prav tako je ugotovljeno, da je potrebno zadržati neformalnosti političnega življenja v Ljutju. Varnostni točkoma nove tarifne politike. Kritika je padla tudi na račun podražitve mesa v mesnicah in so sklenili, da bodo

posvetovali pregledali v dogovoru z gospodarstveniki in občinskimi ljudskimi odbori. Ob koncu razprave je govoril tudi Janez Nedog, sekretar OO SZDL za Ljubljano. Poudaril je, da je treba bodoče delo še intenzivneje posvetiti na osnovi SZDL kot vseljudske tribune, ki bo nenehno usmerjala politično življenje in razpravljal o tistih problemih, ki člane življenjsko najbolj zanimajo. Tako se je otrezati starega načina dela, kakor je bil običajen v nekdanji Osvobodilni fronti.

V novi mestni odbor so bili izvoljeni Jože Koderman, Rud Želenkovič, Marjan Juvan, Boris Jazbenko, Darinka Jakiša, Justa Kos, Fani Kolanec, Marjan Obiak, Gušeti Jerina.

V Ilirski Bistrici potrebujejo zdravstveni dom

Te dni je bila v Ilirski Bistrici konferenca vseh občinskih komitejev in delegatov občinskih odborov Socialistične zveze bodoče ilirsko-bistriške komune. Konferenci je prisostvoval tudi sekretar SZDL bodoče koprške skupnosti komun Martin Greif. Po referatu predsednika mestnega odbora SZDL v Ilirski Bistrici se je razvila plodna diskusija.

Zastopniki iz občine Jejsane so se dotaknili dela SZDL v preteklem letu in navedli več perečih gospodarskih problemov svoje občine. Med drugim so se pritoževali da jim je svojevčasno okrajni odbor mnogo obujaljal, a doslej še ni ničesar naredil. Številne vasi nimajo zdrave pitne vode, do vasi Veliko brdo sploh ni ceste. V tej vasi je največ jetičnih obolenj. Grajaljo so tudi skiep okrajnega ljudskega odbora, da se zgradi v Postojni hotel, ki bo stal lepe denarje. Predlagali so, da se ta skiep razvleži v zgradbi prepotrebni zdravstveni dom v Ilirski Bistrici in Postojni, kakor tudi, da se začne graditi opekarna v Ilirski Bistrici, za kar so nameravali že odobreni in kjer bi zaposlili lahko večje število delavcev. Govorili so še o težkih stanovanjskih razmerah v občini Jablance, in kateri je nekaj krajev, kjer je bila do pred kratkim največja umrljivost dojenčkov v Sloveniji. V teh vaseh so se v zadnjem času razmere le nekoliko zboljšale. V občini Prekmurje so bile nekatere vasi med NOB popolnoma uničene. To še do danes ni bilo obnovljenih mnogo domov in gospodarskih poslopj. Za dokončno obnovitev bi potrebovali najmanj 20 milijonov dinarjev.

Le občine Jablance so poslali na konferenco za delegata tov. Poklarja, ki pa tega nikakor ni zaslužil. Njegovi izpadi na konferenci so bili vredni vsega obsojanja. Tak človek nikakor ne zasluži biti predstavnik občinskih ljudi še manj pa more zastopati člane Socialistične zveze. Zleteli bi bilo, da bi o tem spregovorila Socialistična zveza v njegovi vasi in izvedla ustrezne ukrepe. Končno bi bilo treba pokazati komunisti komite ZKS in odbor SZDL za ilirskobistriško komunjo. Za sekretarja komiteja so izvolili tov. Antona Gustinčiča, za predsednika SZDL pa Josipa Znidaršiča. M. K.

DRNOVO PRI KRŠKEM

Na živinski sejlon, dne 12. t. m. v Drnovem pri Krškem so kmetje prignali kar lepo število jave živali. Tudi krepice ni manjkalo, le da so kupili le malo, ker so bile cene previsoke. Kmetje so namreč cenili voze do 135 dinarjev za kilogram žive teže, medtem ko se v krških mesnicah prodaja meso še vedno do 220 dinarjev za kilogram. Razumljivo, da mesarji niso ostali na tako visoki cene, ker bi sicer morali podražiti meso. Pravijo, da bodo tako visoke cene živini le še nekaj časa, nakar bodo začele padati.

V Adlešičih bodo slavili

V Adlešičih bodo letos praznovali občinski praznik nad vse slovesno, ker bo obenem odkrilo bivše karlovsko področje NOB spomenik padlim borcem v Bojancih. In sicer 21. marca dopoldne. Naslednjega dne bo v Adlešičih slavnostna seja občinskega ljudskega odbora, tej pa bo sledilo odkritje spominske plošče na območju šoli, ki so jo zložili poigralci, ki so stali za ustanovitvijo občinskega spomenika ali ne Sedaj nam sporoča Železniško transportno podjetje v Ljubljani:

Zaradi pravilne presoje ravnarja železniškega spovednika in ker piscu članka brzokone ni poznano nepravilen odnos potnikov oz. železnice, je potrebno, da se znanostno bralec razvedri v našem potniškem prometu in s težavami, ki jih imajo železniški spovedniki zaradi nediscipliniranosti potnikov.

Potnikom je dostikrat odveč pozirati pri vstopu in izstopu iz železniške postaje veljaven prevozni izkaz ali listino, češ da je kontrola potnikov na postajah in v vlakih birokratska zaostalost naših železnic. Zato so na dnevnem redu med spovedniki in potniki s takim pojmovanjem spori, pri katerih morajo mnogokrat posredovati organi notranje uprave. To dokazujejo terjatve iz potniškega prometa, ki imajo svoj izvor v delovanju potnikov in neustreznih legitimacijah ali drugih listinah, ki opravčujejo potnika do vozne olajšave, pretežno pa zaradi namerane potovanja za nepravilnimi vozniškimi ali cestnimi samizadati. Okoli 10 odstotkov samizadati širokarsnosti spovednikov, ki so ob uveljavljanju terjatve pri takih potnikih počepali od predpisov, niso namreč jemali identitetnih podatkov iz osebnih legitimacij, ki so jih predložili, temveč se nasledel pripovedovanju žene pradedeta, da da bi se preprečil o resničnosti. Zato v članku niso točni podatki glede vlaka s katerim je tov. Celik potnik, niti neresnični trditve, glede surovoga nastopa in ukrepov spovednika, ki je, mimogrede povedano, tudi bivši borec iz NOB.

In končno, direktorja se ne glede na navedbo s takim postopkom proti invalidu NOB ne strinja. Vsa je treba resnici na ljubo ugotoviti, da je to incident, ki vpliva vrsta napak, ki so jih napravili posamezni, v prvi vrsti je kriv potnik sam, ker se je poslužil za vozne olajšavo legitimacij, ki za 1955 ni bila podaljšana. Izjava potnika ni resnični osebni bodisi po pomoči, bodisi namerno. Ob izredni kontroli je bilo ugotovljeno samo na postaji v Celju, da je bilo med 46 izdanimi legitimacijami 40 upravičenih, ki so bile nato koristnikom oddane. Ob ugotovitvah takih zlorab in nerednostih po spovednikih so sledili skoraj vselej spori, ki so jih izzvali prizadeti potniki in so se končali v več primerih v sodišču. Niso pa bili redki primeri, da je pri tem prišlo do telesnih poškodb. Tako je n. pr. potnica z neveljavno mesečno legitimacijo in vozovnico povabila še dva druga potnika v področje drugega razreda s prav tako neveljavni legitimacijami in vozovnicami. Ko je spovednik zahteval plačilo redne voznine je potnica fizično napadla spovednika in vlakovnega revizorja. Terjatev ni uspela, ker sta to preprečila ostala dva potnika z odprtim nožem v rokah. Razumljivo je, da se je ta surov napad in ogroženje službojočega spovednika in revizorja moral končati pred sodiščem.

Zaradi izgedov nediscipliniranosti potnikov spovedniki ne morejo vzdrževati reda in zakonitosti na vlakih, zato je bila nujno potrebna uvedba organov notranje uprave kot spremeljivačev. Vlakov, ker je bila železnica dolžna zavarovati osebno varnost službojočih spovednikov, varnost potujočih potnikov in red v potniškem prometu. Ugotovitev, da so postali spovedniki pri opravljanju svoje naporne službe nezavestni, je zaradi navedenega menda nepotrebnost. D. J.

Rezervni oficirji v Poljanah so zborovali

Občnenu zboru pododboru Zdravstva rezervnih oficirjev Poljanah nad Skofjo Loko je prisostvoval tudi predsednik okrajnega odbora Zdravstva rezervnih oficirjev tov. Dolenc. V poljanski pododbor so vključeni oficirji iz raznih krajev doline, zato je njihovo sestajanje zadovoljivo. Če se bodo v bodoče ravnali po sprejetem sklepu, da bodo vsakih štirinajst dni prihajali predavanja, bo treba kar precej dobre voje in poživljenosti, če bodo hoteli, da bo udeležba zadovoljiva. Za predavatelje bodo zoročili aktivni oficirji iz Kranja in Skofje Loke. Priredili bodo tudi praktične vaje in obiskali vojaške enote. Za deseto obletnico osvoboditve bodo s-sporazumno zvezo borec sestavili patrolje, ki bodo obiskale partizanske kraje in družine. Sodelovali pa bodo tudi pri kulturnih prireditvah.

Kraji ob glavni cesti Zagreb-Ljubljana, nimajo na odcepu Novo mesto-Brežice železniške zveze. Zvezo vzdržuje avtobusna Novo mesto-Zagreb in Brežice-Zagreb. Ta zveza pa je taka, da človek, ki potuje v Novo mesto, ni nikoli gotov, da bo tja tudi prispel. Za prebivalce od Sentjerneje do Novega mesta pride v poštev edino dopoldansko brežiški avtobus, ki prispe v Novo mesto ob pol 9. in odhaja opoldne. To je zadnji avtobus, ki pečuje v smeri proti Sentjerneju. Ta avtobus je večkrat natrpan in ni nič čudnega, če vseh potnikov ne sprejme. Mnogi potniki iz Sentjernejske okolice se nanj več ne zanašajo in pešajo v Novo mesto, čeprav prehodijo okoli 30 km. Večkrat slišiš ljudi: »Kam naj se pritožim? Res je, kam naj bi se pritožilo, da bi se to vendar enkrat uredilo. Zanima nas, ali so te razmere znane upravama avtobusnih podjetij v Brežicah in Novem mestu. Ali se ti dve upravi kaj zanimata za razmere na tej progi? Ali sta ti dve upravi že stopili v stik, da bi nekaj skupno ukrenili za prevoz tudi tistih potnikov, ki jim večkrat ne preostaja drugega, kakor da na cesti nadlegujejo avtomobile, vozne ali pa da se napotijo domov peš. In končno, ali nima avtobusno podjetje nobene moralne dolžnosti do potnikov na svoji progi? Prizadevi iz Orhoviče

Ivan Čargo: Hiše ob Soči

301 dom in družino

Zdravljenje ALKOHOLIKOV DANES

Za alkoholičarja ni vedno značilno, da stalno pije, temveč to, da ne prenese alkohola, pogosto niti najmanjših količin. Vendar se mu kajub temu ne more odreči, čeprav sam dobro ve, da mu škoduje. Iz tega sledi, da se alkoholičar sam ne more odpovedati pitju, ki je zanj tako usodna. Domačija si, da zadostuje sklep, da bo od sedaj naprej pil samo umerno, a tudi tega ne zmore. Zaradi tega je edini način zdravljenja, odnosno odvada pitja, da se alkoholičar popolnoma onemogoči priti do pižake. Prota temu načinu pa takoj protestirajo alkoholičari, a tudi drugače je razširjeno mnenje, odnosno predlog, da je radikalen odvzem alkohola zelo nevarna za človeka, ki je pil. Pogosto nekateri trdijo, da je tak odvzem alkohola kriv deliriuma tremensa. Zdravnikom strokovnjakom, ki se ukvarjajo z zdravljenjem alkoholičarjev pa ni znan niti en slučaj, pri katerem bi bil odvzem alkohola vzrok delirija. Nasprotno, znani so mnogi slučaj, pri katerih je uspešno preprečili delirij prav z odvzemanjem alkohola. V ta namen pa je bilo potrebno še do nedavna zapreti vsakega alkoholičarja za delj časa v bolnišnico ali zavod, kjer mu je stalna kontrola preprečevala pitje. Čisto jasno je, da je popolnoma nemogoče vsakega alkoholičarja internirati, ker zato ni prostora v bolnišnicah, niti v zavodih. Gre pri tem namreč za bižanje v bolnišnicah ali ustanovah, ki se raztegne na nekaj mesecev, pa tudi na leto dni, a v najtežjih primerih še dlje.

pa čeprav kasneje samo po četrti tableti dnevno, trajati dovolj dolgo, kar je odvisno od primera in od tega, kolikor dobre voje pokaže alkoholičar, da opusti pitje. V lažjih primerih traja navadno tako zdravljenje do 6 mesecev, medtem ko v težjih, pri takolimoenovanih »okorelih pijančih« tudi do 1 leta in več. S pomočjo disulfirama odnosno antabusu, so zdravitelji že veliko število alkoholičarjev po vsem svetu. Doseženi so bili dobri rezultati. Navadno se nekaj več kot polovica zdravljenih odvladi alkohola, če je bilo zdravljenje pravilno in dovolj dolgo trajalo. Posebno pa moramo poudariti, da ne smemo v nobenem slučaju zdraviti z antabusom na skrivaj tako, da dajemo bolniku tablete v jed, ne da bi ta za to vedel. Če bi oseba, ki ji tajno damo antabus, zaužila nato večjo količino alkohola, bi to imelo zelo težke nevarne posledice, da celo za njeno življenje.

gih pogledih se rodbine alkoholičarjev pogosto dovolj ne trudijo. Mnoge žene namreč ne vidijo in nočejo razumeti, da mož, ko se vrne truden z dela, potrebuje miru. Če ga ne najde doma, je razočaran in si ga počke v gostilni. Tu seveda pije. Zelo grešijo tudi žene, ki vsakemu pripovedujejo, da je njihov mož pijanec, da celo tako daleč grede, da ga prikažejo kot najslabšega človeka, ki nima v sebi niti truhice dobrega več. Če se potem vmešajo še drugi ljudje z nagonvarjanjem in očitki, se zakonca vse bolj in bolj oddaljuje drug od drugega. Zaradi večnih zakončnih in družinskih nesoglasij nastane položaj, v katerem ponem vsaka beseda zamero in izjavljanje, nastanejo večni prepripi, pa je potem težko presoditi, na čem in v kom je krivda. Zena je nerazvna, polna očitani, razočarani in prepripljiva, mož se upira in pije vedno bolj.

Postaja za psihohigieno MLO v Zagrebu že od leta 1950 na opisani način ambulantno zdravi okoli 5.000 alkoholičarjev iz vseh krajev Jugoslavije in pokazali so se že lepi uspehi.

Dr. Josip Dojč

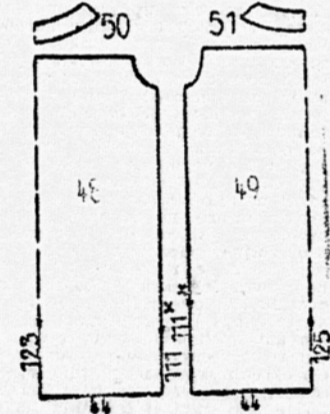

»Glej, glej, kdo ti pomaga pri učenju!«

Modni potček Same to ukrojimo

Nočna srajca, ki jo vidimo na sliki je tako enostavna in hkrati modernega kroja, da jo lahko ukroji vsaka izmed nas. Nosimo jo lahko s pasom ali brez njega. Za njo potrebujemo 3 metre blaga v širini 90 centimetrov.

Prednji in zadnji del sesij skupaj s stranskimi šivi. — Ovrtni izrez sesije iz dvojnega blaga in ga prisišete na ostalo blago tako, da je precej nabrano. Odrpne namesto rokavov poudariti s padajočimi, posebno urezanimi pasicami.

Daberki

V specializirani trgovini pri Novih blokkih v Šiški me je neki dan nekaj posebno prizadelo. Pravzaprav ni bilo to nič posebnega, zlasti, če je prvi v mesecu, lokalni majhen, gneča pa velika. No, zmanjkalo je marmelade. Prodajalka je odprla nov zabojček. V njem je bila precej redka marmeladna marmelada. Treba jo je bilo dati v manjšo posodo. V ta namen je prodajalka napolnila manjšo škatlo z marmelado. Ta je seva slična čez rob in prodajalka jo je — meni nič, tebi nič kar s prsti pomagala nazaj v lonček. Ko je bila s tem delom gotova, je to marmelado lepo odmerila prvemu kupcu.

Roka je roka, lahko je še tako čista, pa vendar bo vedno umazana. Zdi se mi, da je takole primitivno prodajanje marmelade s prsti tako neukusno in lahko se zgodi, da se bo marsikateri kupec zaradi take »higijene« takoj premislil in ne bo kupil okusne marmelade.

Ce že nimajo v tej trgovini primerne orodja za tako opravilo, pa bi prešli marmelado že prej v manjšo posodo, ko ni kupec. Nekateri od teh imajo res bolj »debelo« kožo in niso občutljivi za take »malenkosti«, drugim pa prav takale reč pokaže, kako malo pazljivosti in higijene so še vedno dedični naši prehrabeni praznovodi. V. K.

PO ZGLEDIH POLDE

Ko so prejšnjo nedeljo prenesli Plancio v Šiško, si verjetno prizredili teh velikih skakalnih tekem niso predstavljali posledic, ki jih bodo imeli rekordi Polde, Roglja, Zidarja in drugih na najmlajše udeležene gledalce iz Ljubljane. Prvi so sledili tem zgledom pionirji in cicibanji iz litostrojških stanovanjskih blokov ob Obirski in Djakovičevi ulici. Komaj teden dni po teh tekmah, so si že sami organizirali in tudi izvedli svoje lastne skakalne tekme. Res, čisto sami, saj so starejše komajda pripustili kot gledalce.

Po enotedenskih pripravah so si — zaenkrat še brez in-

ženirja Bloudka — kar sami »zgradili« svojo prvo šestmetrsko skakalnico in jo v nedeljo preizkusili. Bistvo so izkoristili ugodno priložnost, da je buldožer lani narinal za temi bloki na eno izmed njih večji kup zemlje, ki so ga najprej uporabili za sankanje, nato pa se jim je zbudila velika misel: dober bi bil za skakalnice. Marljivi prvi in drugošolski ter njihovi mlajši bratci cicibanji od petih let dalje, so ves teden pridno nosili sneg na kup, ga ravnali, tepali in oblikovali, da je pred njim zrasel profil njihove male skakalnice s skoraj 2 m visokim odskočnim mostom in počeljem za skoke do 6 m. Mali graditelji so v svoji vni z nosili od doma najrazličnejše »rekvizite« in so svoji skakalnici po zgledu starejših tudi zunanje primerno opremili. Ob strani so zabili v sneg količe z oznabami metrov, na mostiču pa so namestili zastavice. Tekmovalci so imeli na hrbet pripete velike številke narisane na papir. V nedeljo popoldne so imeli prve poskusne skoke, nato pa so skakalnice še malo »popravili«. Popoldne je bila tekma »zares«. Manjkali niso niti merilci, niti sodniki, niti gledalci. Na izteku je bil sodnik mali 6 letni Silvo, ki je mahal s papirnato zastavico, »glavni« pa je bil Jožek. Med gledalci so bile večinoma sestrice tekmovalcev — Dragica, Alenčica, Tatjana — in še polno drugih. Morda pri vsem tem res ni važno, da je bil Franci najboljši in je skočil 5 metrov (morda tudi več), niti ni bilo važno ali so »sodniki« na tej tekmi sodili čisto po pravih Smučarske zveze, da ne bi kdo osporaval njihovih rezultatov. To verjetno res ni važno. Tudi ne, da so se za Francijem vrstili tekmovalci Miran, Vili, Mirek, Ici in še drugi pionirski, ki so prvič poizkusili svoj pogum. Je važno, vse to, pa je vendarle važnejše dejstvo sosedov, da so se ti pionirski iz litostrojških blokov sami, če tudi še ne organizirano lotili takega posla in ga vzeli tako resno, da bi lahko bili s strani v vzor mnogim starejšim organizatorjem za slične prireditve. Zgledi Polde in drugih, ki so jih videli ti pionirski, ne da bi jim bilo treba hoditi v Plancio, so že rodili prve sadove. Treba bo samo pravilno usmeriti njihovo nadaljnje navdušenje. Mr.

Zdrobovi krogleti: 1/4 litra mleka, 1/2 litra zdroba, 1 jajce, malo moka, drobtine in masla. 1/4 litra mleka zavremo in zakuhamo vanj 1/2 litra zdroba. Ko je skuhan, dodamo 1 jajce in malo posolimo. To zmes namažemo z lesenim nožem na desko, približno za prst visoko, izdolbeno z obodom male krapke, jih povajamo v moki, jajcu in drobtinah ter jih ocvremo na masli.

J. L.: V puberteti se zgodi marsikaj, da prsi nekoliko nabreknejo tudi moškimi. Kolikor je to pri vas ostalo tudi naprej, je verjetno v zvezi z nepravilnim delovanjem hormonskih žlez. Ostale težave, ki jih omenjate, so psihonevrotične značaja, verjetno v zvezi z občutjem manjvrednosti, ki se vas je brez potrebe polastilo prav zaradi zgornjega pojava. Tudi ni dobro, da ste se brez potrebe izolirali od svojega okolja, saj stoočstno popolnih ljudi skoraj ni in nepravilne funkcije v hormonskih žlezah so tako gost pojav kot naš vsakdanji kruh. Nočni izlivi, če niso prepogosti, so nekaj regulator, ki vas ne sme vznemirjati, o izločevanju bele sluzi po mokrenju pa bi se bilo treba porazgovoriti z zdravnikom. Tudi sicer ste takega razgovora potrebni, da zadobite nazaj svojo notranje ravnovesje, večjo življenjsko radost. Svetujem vam, da stopite ob priložnosti na razgovor v mentalni higienski ambulanci, ki je pred zahodnim vodom v bolnišnico za duševne in živčne bolezni Polje pri Ljubljani. (Tramvaj: kolodvor-Moste, avtobus: izpred sodišča: Ljubljana-Zaloga.) Pridite na delavnik zjutraj.

ŠOFERJA MEHANIKA za osebni avto sprejme tako v službo večje podjetje.

Ponudbe z navedbo dosejanega službovanja in naslova pošljite v oglasni oddelček pod »Šofer-mehanika«.

„Ta prekrasni, zlati dom...“

trpljenja, strahu in duševne napetosti, zaradi neprestanega preganjanja tedaj poslala ljubljanska otroška klinika. Bil je namreč v nevarnosti, da se mu duševna bolezen, katere znaki so bili očitni, utrdi in mu ostane za vse življenje, če bi se takrat vrnil v nezanosno okolje v svojem domačem kraju. Ze po šestih mesecih njegovega bivanja v Dobrni, čeprav tega niso odobrili zdravniki, mu je tajništvo za zdravstvo in socialno politiko okraja Krško menda sporazumno z odgovarjajočim oddelkom na Svetu za zdravstvo LRS nenadoma ustavilo plačevanje oskrbovalnine in je pozvalo njegovo mater, naj ga vzame domov. Hočeš nočeš je moral tedaj mali Tonček zapustiti Prehodni dom v Dobrni, kjer se je ravno nekoliko privadil novemu okolju in ljudem. Vrnil se je domov v Boštanj, toda že po kratkem času je pobeignil k svoji teti v Radeče pri Zidanem mostu, kjer živi še zdaj in obiskuje tamkajšnje gimnazijo.

Dragi tovariš urednik! Tonček Slapšak Vas prav lepo pozdravljam in se vam zahvaljujem za vse Vaše dobrote, ki ste jih storili za mene. Najlepša vam hvala, ker ste me spravili v bolnišnico, da sem se pozdravil, najlepša vam hvala, ker ste me spravili v Dobrno, v ta prekrasni, zlati dom! Hvala vam tisočkrat! Zelo zadovoljen in vesel sem bil, ali to ni dolgo trajalo. Prišla je mama srečno meseca septembra lani in me odpeljala domov. Doma pa sem bil spet revež. Hodil sem spet v šolo v Sevnico, pa dostikrat ni bilo nič jesti in sem šel v šolo, ne da bi kaj jedel ter zelo slabo oblečen... Nadalje mi piše, da je zdaj pri svoji teti, da mu je upravnik Prehodnega dijaškega doma v Dobrni pisal, naj pride kaj na obisk in sta ga s teto tudi obiskala. Pri tem mu je upravnik dejal, da ga rad vzame nazaj v dom, samo mati naj naredi prošnjo. Nato pa se pritožuje, češ da mati noče narediti prošnje, in me prosi za nasvet, kam naj se obrne, ko je še otrok in se ne ve kam obrniti, da bi prišel nazaj v dom v Dobrno. Priznati moram, da me je pismo pretreslo, zlasti še, ker sem imel možnost tudi osebno se prepričati, v kakšnih razmerah je živel ta otrok, preden je prišel v ta dom, in sem že prej slišal tudi o tem, kako zelo si želi nazaj v Dobrno. Zavrtel sem telefon in vprašal upravnika Prehodnega doma v Dobrni, kaj on misli o tem. Tedaj sem imel priložnost slišati še nove, zelo značilne zanimivosti o tem otroku. Upravnik doma v Dobrni mi je potrdil, da mu je v resnici pisal in ga je mali Tonček v spremstvu svoje tete v resnici obiskal. Toda že pred tem mu je Tonček, ko še ni bil pri svoji teti, napisal nič manj kot pet pisem in prosil v njih samo eno: naj mu pomaga, da se bo vrnil v Dobrno. »Bil je naš najboljši gojenec,« mi je dejal upravnik. »Vsi smo jokali, ko je odhajal ter si želimo samo to, da bi se spet vrnil k nam.« Nato pa mi je še pripovedoval, da se je, čeprav v tako kratkem času, tudi v pogledu uspehov zelo popravil in je razred z dvema ponavljalnima izpizoma izdelal, čeprav je zaradi napada na pokopališču zamudil nekaj mesecev in imel pred tem v domačem kraju samo najslabše ocene. Kljub temu pa sem v njegovem, dvajset vrstic obsegočem pismu, ugotovil med drugim še vedno nič manj kot sedemdeset slovničnih napak... Mislim, da je tragedija, ki jo otrok in z njim vred še trije njegovi mlajši in en starjši bratec ter sestrice, ki so doma, doživlja brez lastne

krivde, dovolj jasna in prepričljiva. Ne bi se želel na tem mestu spuščati kaj več v vprašanje krivde bodisi očeta bodisi matere bodisi odgovornih organov krajevne oblasti. Oče je, kolikor je meni znano, živ in zaposlen v trboveljskem rudniku, a mu usoda njegovih otrok ni nič mar... za njihovo vzdrževanje ne prispeva ničesar, čeprav je to dolžan tudi po zakonu. Mati, ki je preprosta in neuka žena, ne zna ali pa tudi noče uveljaviti svojih pravic nasproti svojemu možu in strada z otroki vred. Odgovornim ljudem na občini pa še na misel ne pride, da bi se zavzeli za take družine in jim na nek način pomagali iz bede in propadanja, pač pa je takoj openj v strehi, če tak otrok kaj za-

greši. In potem je na vrsti le eno samo univerzalno zdravilo za vse strovažne otroke: poboljševalnica. O vsem tem bi se dalo napisati še mnogo, toda za mene je važna predvsem naslednja ugotovitev: vsi jokali za njim, ko je odhajal, sam pa poskuša vse mogoče, da bi se spet vrnil v dom, ki ga imenuje »ta prekrasni, zlati dom!« Mislim, da ni treba bolj jasne primera in bolj jasnega dokaza, kako silno nazadnjaške, nečloveške in nedopustne so take »uzgojne metode«, kakršnih je bil deležen ta otrok, na glede na to, da jih morda še kje uporabljajo. Istočasno pa je prav ta primer tudi najboljše spričevalo za Prehodni dijaški dom v Dobrni, oziroma za njegovega upravnika in ostale vzgojitelje, ki so otroku očitno vso oskrbo nudili še nekaj več, tisto, kar je otrok najbolj pogrešal — potrebno toplino, košček srca, brez česar si dobrega vzgojitelja sploh zamisliti ne moremo in kar je obenem tudi edino pravilni in znanstveno ugotovljeni ter najboljši ključ do samih učnih uspehov v ožjem, čisto strokovnem smislu. Zadevo je prevzel v svoje roke Svet za zdravstvo in socialno politiko LRS, oddelček za splošno socialno skrbstvo in zaščito mladine, ter dal zagotovilo, da se bodo zavzeli za otroka in pretrstili tudi vzroke za tolikšno bedo njegove družine in jih na ta ali oni način odstranili. Čudim pa se, da vseh teh stvari ni videl okrajni svet za zdravstvo in socialno politiko in ni ukrenil drugega, kot da je odbil materino prošnjo, ko je prosila, naj sprejmejo v dom v Dobrni še enega njenega otroka, ki je prav tako socialno in vzgojno ogrožen, temveč ji je še preveč vrnil. -ms-

»Na svidenje!«

»Na svidenje!«

Otrok, za katerega že tedaj, ko je hodil v prvi razred osnovne šole, nekateri ljudje v njegovem domačem kraju, med njimi celo nekateri vzgojitelji, niso imeli drugačnih izrazov, kakor »lump«, »baraba«, »razbojnik« in podobno ter je bil deležen tolikih batin, da se mu je na kraju že omračil um, pred tem pa se je morala njegova mati na občini pred komisijsko za prekrške zagovarjati zaradi njegovih »hudočinstev«, je bil po besedah upravnika Prehodnega doma v Dobrni njihov najboljši gojenec in so

